

Brassói Lapok

Ara 5 leí Szombai 1931 * május 9 Főszerkesztő Szele Béla dr. 104. szám XXXVII évtőlva Ara 5 leí

Ne ismételjük meg az eddigi hibákat

Iria: Tornyai Gyu a dr.

Az Osztrák-Magyar monarchia összeomlása előtt az erdélyi románok a legnagyobb körtekintéssel választották ki azokat az embereket, kiket a budapesti kormányhoz küldötték. Ennek világos bizonyítéka, hogy Maniu, Vajda, Vrad, Pop Csicsó és a magyar parlament többi polt román nemzetiségi képviselője Erdélynek Romániához történt csatolása után is Románia politikai életében igen jelentős szerephez jutottak. A magyar parlament régi nemzetiségi képviselői mind egy szálal kitünően beszéltek nemcsak magyarul, hanem legtöbbször franciául és angolul is beszéltek, mi a parlamenti vitában való könnyed részvétel és emellett a külföldi összeköttetések kiépítését is lehetővé tette nekik.

A csehek szintén a legerélyesebb és legtehetségesebb embereiket küldötték az osztrák parlamentbe, kik a Reichsrat szöszékéről irányították a propagandájukat, sokszor hosszú obstrukciót rendeztek. — Képviselőik mind kitünően tudtak németül. Egyikük, dr. Lecher, egy obstrukció alkalmával egyhuzamban hat óráig beszédet mondott. A cseh képviselők is mindannyian kitünően tudtak németül s így volt lehetséges, hogy a világ figyelmét tudták a monarchia kisebbségeinek sorsára abban az időben irányítani, amikor a monarchiának semmilyen más állanival nem volt kisebbségi szerződése és saját belügye volt, melybe semmilyen hatalom sem avatkozhatott, hogy mint bűnik a kisebbségeivel.

A monarchia kisebbségei jól megválasztott, rátermett és a parlamenti tárgyalás nyelvét kitünően beszélő képviselők révén nemcsak tényleges sérelmeiket, hanem a valóságot sokszor túlozó képet tudták a világ közvéleményébe bevinni, mivel nagyban hozzájárultak jogaik elismeréséhez.

A romániai magyarság helyzete sokkal könnyebb, mint a monarchia volt kisebbségeinek küzdelme volt és pedig legelőbb is azért, mert Románia magyarsága nem folytat állambontó irredenta politikát, másrészt pedig mindazon jogok melyekért a magyarságnak küzdenie kell, el vannak ismerve a párisi kisebbségi egyezményben, mely jogok megadására Románia önként kötelezettséget vállalt s mely egyezmény betartását a nagyhatalmak garantálták. Ismeretes azonban, hogy a kisebbségi egyezmény rendelkezései ma sincsenek még törvénybe iktatva és azok betartásáért mennyi eddig eredménytelen küzdelmet kellett a magyarságnak folytatnia. Eddig nem igen jutottunk tovább az ígértekhez. Temérdek még a tennivaló. Minden eddigi kormányunk a propagandára helyezte a súlyt. Kétséget keltőttek a külföldi közvélemény olyan befolyásolására, hogy Romániában jobban meggy a kisebbségek sorsa, mint bárhol a világon, ide bent pedig a saját bőrön könny tapasztaljuk ennek az ellenkezőjét.

Az összeomlott monarchia kisebbségeinek küzdelme beszédes példát mutat arra, hogy a kisebbségi jogok kipróbásáért folyó harcban a legfontosabb küzdőtér a parlament s a kisebbségi képviselők hiteltelisége a küzdelem eszközeinek és ütemének irányítása. Ennek a kötelezettségnek éppen úgy, mint az összeomlott monarchia cseh és román képviselői a romániai kisebbségi magyar nemzet képviselői is csak az esetben tudnak megfelelni, ha a parlamenti tárgyalás nyelvét, a román nyelvet oly tökéletesen beszélik, hogy a parlamenti vitában mindenkor, ha kell, készüellessen is fel tudnak szólalni.

A magyarság panaszait nem tudjuk memorandumokkal orvosolnia, melyek el-

olvasására a felelős tényezők rá sem éreknek, hanem parlamenti felszólalások pergőtűzén keresztül juthatunk csak el ahhoz az eredményhez, hogy vagy orvoslat kapunk a legsúlyosabb sérelmeinkre, vagy pedig a parlamenti szoszkek nyitvaosugán át tájékoztatjuk a külföldi közvéleményt helyzetünkről. A parlamenti szoszékről lehet és kell a bejövő magyar közvéleményt is tájékoztatni és irányítani, mely feladatot nem lehet ugyszóiban csakis a magyar sajtóra bízni, mely nehéz hivatásai, ha ösztönyszerűen is, de kiváló eredménnyel végezte. A parlamenti küzdelem pedig csak akkor lehet gerinces, lendületes és eredményes, ha azt nem 4-5 ember vezeti, hanem abból a magyar parlamenti csoport minden tagja

egymással versenyre kelne kiveszi a részét.

A magyarság eddig nem használta ki a harc első vonalát és eddigi parlamenti képviseletei csak fogyatékosan feleltek meg a hivatásuknak, mert mióta felhagyott a magyarság a passzivitással, mindig oly képviselőket küldött a parlamentbe, akik nagyobb részben fogyatékosan, vagy sehogy sem bírták a román nyelvet s így a vitában való részvétel 5-6 emberre hárult, kik akár milyen dicséretes tevékenységet fejtettek is ki, nagy hátrányban voltak a küzdelemben azért, hogy abban társaik nagy részének segítségére nem számíthattak.

Most ismét választás előtt állunk. Ne keressük a széthuzást és hogy kik a felelősök a jelöléseknél eddig elkövetett súlyos hibákért. Elérkezett azonban a végső óra arra, hogy belássuk az eddigi hibákat és azokat most megint meg ne ismételjük. Értsék meg mindazok, kiknek a magyarság képviselőinek jelölésénél szavuk van, hogy néma képviselőt egyel sem szabad jelölni. Szálljanak magukba mindazok, kik jelöltségre pályáznak és lássák be, hogy a román nyelv tökéletes ismerete nélkül még a saját kis ügyeiket

sem tudják Bukarestben elintézni és képtelenek arra, hogy a magyarság parlamenti képviseletének felette súlyos feladatát lelkiismeretesen el tudják látni. Alljon félre mindenki, aki nem odavaló és csináljon helyet a fiatalabb nemzedéknek, melyből bőven telik tehetséges és románul tökéletesen beszélő magyar képviselő. Tegyük ezzel lehetővé, hogy anynyi hiba után végre olyan parlamenti képviselethez jusson a magyarság, mely meg tud majd felelni nehéz hivatásának. Olyan képviselőre, aki nem tud románul, aki nem tud a parlamentben éretünk szót emelni, nincs szükségünk.

Az eddigi kormányok a legválogatottabb és folyton ismétlődő román vizsgáknak tették ki a kisebbségi tanárokat, vasutasokat és egyéb köztisztviselőket. Ha a kormányaink nem követelték eddig vizsgát a képviselőktől, mert jobban jött nekik, hogy nem csináltak bajt a románul nem tudó képviselők is panaszaik okgtelen sorának feltárásával, vegye a magyar nép a kezébe ezen husa és vérébe vágóan fontos kérdés ellenőrzését és kérdezzen meg minden jelöltet, hogy tud-e románul, mielőtt ráadja a szavazatát.

Junius 10-ig elhalasztják a választásokat?

Mégis létrejött a nagy paktum

Az összes bukaresti lapok, még a kormányhoz közelálló organumok is, azt a meglepetést keltő hírt közlik, hogy a kormány a választások idejét junius 10-re készüel elhalasztani. Az elhalasztás szükségessége állítólag azért merült fel, mert Jorgának nem elég a rendelkezésére álló idő arra, hogy a nemzeti-egység választási pártját a király óhajának megfelelően kiépítse. A liberálisokkal kötött paktum ugyanis, bármennyire is megnövelte a kormány győzelmi esélyeit, a végső célkitűzésre vonatkozólag inkább zavarólag hatott. Az ifjú liberálisok, Bratianu George pártja, amely eddig a legnagyobb készséget mutatta a kormánnyal való együttműködésre, most elzárkózott az együttműködés lehetőségétől. A liberális párttal kötött paktum felforgatta a Lupisták befejezettnek hitt csatlakozását is. Lupu hívei ugyanis nyolc első helyet nyertek a kormány eddigi listáin, kérdéses azonban, hogy a paktum után megtarthatják-e eddigi helyezésüket, miután végleges megállapodásuk nem volt, viszont a liberális párt számarányának megfelelően ragaszkodik a listavezetői helyezésekhez.

Bratianu George már közölte a kormánnyal, hogy a történetek után nem mehet bele a közös választási harcba. Lupu hívei csütörtökön este ülnek össze annak a megvizsgálására, hogy a liberális paktum mennyiben veszélyezteti az ő érdekeiket s amennyiben úgy találják, hogy a Jorga és Duca között létrejött paktum súlyosan háttérbe szorítja őket, úgy visszahívják jelöltjeiket a kormánylistákról.

Ezek a komplikációk okozták a kormányban azt az érzést, hogy a választások kellő előkészítésére nem áll elég idő a rendelkezésükre. Argetoianu és Jorga állítólag azon a véleményen vannak, hogy a választói törvény módosítást nyújt nekik a kitűzött terminus kitolására. Minisztertanácsi határozatot hoznak majd az elhalasztásról, ezt a király jóváhagyja s így királyi dekrétumként jelenhetik meg a hivatalos lapban a választások junius 10-re való elhalasztása.

Hivatalosan azonban még nem adtak ki erről semmi elfogadható nyilatkozatot.

Ducának harcolnia kellett paktuma érvényéért

A liberálisok és a kormány közötti paktum ma már végérvényesenek tekinthető. A dolog azonban, amint erről már a tegnapi számunkban is hírt adtunk, nem ment olyan simán, ahogyan Duca szeretett volna. A zavar közvetlenül az aláírás előtti órában kezdődött, amikor néhány liberális vezéregyéniség fölkereste Ducát és az egyezmény aláírásának elhalasztását kérte.

Duca engedett pártja nyomásának s délután ötre összehívta a vezérőlbizottságot. Ebből a gyűlésből azonban nem lett semmi. A király ugyanis pontosan délután ötre kérte magához kihallgatásra Ducát. A kihallgatáson Argetoianu is megjelent s így az uralkodó, Duca és Argetoianu közösen tárgyalták meg azt, a miért a liberális párt elnökének kihallgatásra kellett jelentkeznie. Közben Duca az elhalasztott végrehajtóbizottsági ülést csütörtökön délelőtti 10-re tűzte ki.

A királyi kihallgatás után, szerdán este Duca aláírta a liberális párt és a kormány közötti választási egyezményt.

A liberális párt végrehajtóbizottsága, a melynek ülésére feltünően sokan érkeztek vidékről is, már készen állt az egyezmény előtt állott. A végrehajtóbizottság ülése ugyanis meglehetősen viharos volt. A felszólalók erősen heytelenítették a kötött egyezményt, amely azt a látszatot kelti, hogy az egykor hatalmas és egyedül uralkodó párt most a kormánytanogatósz morzsáit kergeti. Kifogásolták az egyezmény gyakorlati megállapodásait is. Általában az volt a vélemény, hogy Duca megegyezése súlyosan veszélyezteti a párt régi tekintélyét és méltóságát.

A támadásokkal szemben Duca azzal védekezett, hogy a jelenlegi viszonyok között ezt találta a liberális párt érdekében a leghelyesebb utnak. A párt méltóságát nem látja veszélyeztetettnek, mert a megállapodás kiköté, hogy a liberális párt jelöltjei a kormánylisták első részében foglaljanak helyet valamennyien. A listavezetői helyek kérdése is csak addig marad függőben, amíg a kormány és Lupu között teljesen tisztázódik a hely-

zet. A végrehajtóbizottság végül is, nem tehetett egyebet, elfogadta a befejezett tényeket.

A jelöltségi helyezések megállapítására Anghelescut és Franasovicit küldték ki abba a bizottságba, amelyben a kormány részéről is két tag szerepel, a kartellbo belépő többi pártok egy-egy megbízottal.

Uj pénzügyi államtitkár

Bukarest, május 7.

A Monitorul Oficial legutóbbi száma hivatalosan is közli, hogy a belügyminisztérium vezetését helyettesi minőségben Argetoianu pénzügyminiszter veszi át. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztérium Bratescu Xaver személyében uj államtitkárt kap.

Bratescu Xaver régi bizalmasa Argetoianunak s így valószínűleg az lesz a feladata, hogy Argetoianu helyettesítése alatt bizalmi szerepet töltsön be a pénzügyminisztériumban mint a pénzügyminiszter tulajdonképpeni helyettese.

AHOGYAN AZ ÚJ REZSIM TERENDEZKEDIK

Bukarest, május 7.
Ezek az apró pillanatfelvételek sokkal éle-
sebb képét nyújtják a politikától lázas fő-
városnak, mint a hosszú és részletes leírás-
sok. Ime, tessék, a mai gyűjteményünk:

★
EZT A TELJESEN AUTENTIUKUS TÖR-
TÉNETET maga az eset főszereplője mondta
el nekünk ma délelőtt a Capsa előtt:

— Husz éve ismerem Argetoianut. Tegező-
dő viszonyban vagyok vele és amikor most
megint miniszter lett, vártam néhány napot,
míg lecsendesednek a dolgok és felkerestem
a lakását:

— Gyere délelőtt tizenegykor a pénzügy-
minisztériumba.

Délelőtt pontosan ott voltam. Félórai vára-
kozás után sorra kerülök:

— Mit akarsz tőlem? — kérdezi Argetoianu.
— Egy kis állást szeretnék. Egy kis meg-
bízható állami állást. Nem bánom, akármi-
lyen kevés fizetéssel, de...

— Nekem nincs szükségem tisztviselőkre,
— szakítja félbe a pénzügyminiszter, — ne-
kem képviselőkre van szükségem. Menj hol-
nap délben a belügyminisztériumba és mondd
meg Munteanu Ramnic államtitkárnak, hogy
én küldtelek.

Az illető ur ma egy besszarábiai megye
képviselői listáján a második helyen szere-
pel.

★
JORGA MINISZTERELNÖK szigorúan el-
rendelte, hogy az összes állami tisztviselők
minden nap kötelesek egy jegyzéket kiállíta-
ni, hogy aznap mivel foglalkoztak, hány ügy-
darabot intéztek el. A rendelkezés még alig
egy pár napos és így még azt szigorúan be-
is tartják.

A miniszterelnökség sajtóosztályán játszó-
dik le ez a jelenet:

— Kérem, vezérigazgató ur, nem tudom,
hogyan töltsem ki a ma végzett munkámról
a jegyzéket, — panaszkodik egy miniszterel-
nökségi tisztviselő.

— Hát mit lehet azon nem tudni? Irja be
pontosan, hogy reggeltől estig min dolgozott.

A tisztviselő kétségbeesve:

— Hát hogyan irjam be, hogy két nap óta
nem teszek egyebet, mint járóm az összes hi-
vatalokat és keresem Masarik cseh elnöknek
az arcképét, hogy a kisanant konferencián
felakaszthassuk a képet a díszteremben...?

★
LEGELOSZÓR Jorgában volt annyi merész-
ség és beszűntette a miniszteri audienciákat.
A közoktatásügyi minisztériumban, amióta
Jorga vezeti ott az ügyeket, az audienciák
teljesen megszűntek. Pedig ez a minisztérium
volt éppen híres arról, hogy itt naponta szá-
zával jelentek meg a miniszter előtt az au-
diencia-éhes látogatók. Anghelcsu például, a
liberális közoktatásügyi miniszter már reggel
nyolc órától kezdve fogadta a feleket és na-
gyon gyakran megtörtént, hogy még délután
három órákor is ott állt az íróasztala mellett
Costachescu, a nemzeti parasztpárti közok-
tatásügyi miniszter, mint egy rendes hivatal-
nok járt be a hivatalába és, mivel délelőtt
nem tudta lerázni a nyakáról az összes au-
dienciásokat, ezért délután kellett folytatnia
a kihallgatásokat.

Jorga most egyetlen tollvonással szakított
ezzel a rendszerrel. Nincsenek többé audien-
ciák. Délelőtt tizenegy órákor a nagy elő-
csarnokban összegyűjtik a kihallgatásra je-
lentkező feleket. Megjelenik egy tisztviselő,
sorra átnézi a kérvényeket. Információkat ad,
felvilágosításokat nyújt, megmagyarázza,
hogy a kérvényeket be kell adni először a re-
gisztraturába és mindenki nyugodtan haza-
mehet, mert Jorga szigorú parancsot adott ki,
hogy minden benyújtott kérvényt három na-
pon belül meg kell válaszolni.

Csak egy dologgal nem törődött Jorga. Ra-
eszt a módszert az összes minisztériumokban
csakugyan be fogják vezetni, akkor, — éhen
fognak halni a bukaresti kijárók...

★
AZT SEM HITTE VOLNA SENKI, hogy
akadjen kormány, mely a belügyminisztérium
hírhedt O. P.-alapját, a rosszillatú, titkos ren-
delkezési alapot megszünteti. Amikor Miha-
lache lett a belügyminiszter, az összes fővá-
rosi lapok, mint forradalmi újítást írták meg,
hogy a parasztruhás tanítóból lett puritán er-
kölcű Mihálache megszüntette az O. P. ala-
pot, vagy, ahogy a belügyminisztériumban
nevezik: az Opét. Mihálache tényleg meg-
szüntette ezt a rosszillatú Opét, azonban egy
hétet később kénytelen volt mégis ugyaner-
re a célra újabb öt millió lej rendkívüli hi-
telt kérni, mivel a kortesek, bennfentesek,
párthívek, jóbarátok, álhírlapírók, kormány-
bírók és protekciós levéllel jelentkezők
egyszerűen nem hagyták élni a bel-
ügyet.

Akkor hallottuk ezt a mondást, mely szá-
zszázalékosan jellemezte a régi rezsimet:
— Fel lehet oszlatni a parlamentet, meg-
szűnhet a kormány, egy irtózatoss katalizma
még magát Romániát is elsöpörheti a föld
felszínéről, — de az O. P.-t, az örök Opét
nem lehet megszüntetni...

Félmillió srapsnel eladó

Szenzációs meglepetések lesznek a lőszerpanama rövidesen meg- kezdődő tárolásával

Bukarest, május 7.
A milliárdos lőszerpanama hadbíró-
sági tárgyalása néhány nap múlva meg-
kezdődik és hogy ezen a tárgyaláson
milyen megdöbbentő erejű leleplezések
fognak elhangzani, erre nézve izelítőt
nyújt a Dreptatea-nak mai száma. E lap
szerint a Ferro-Chimica a hadsereggel
kötött szerződés szerint megbízást ka-
pott a használhatatlan és robbanásvesz-
élyes lőszer átvételére. Ez a cég né-
hány katonai tisztviselővel összejátszott
és a hadsereg lőszerraktáraiból össze-
koltatta a friss, használható lőszert
és az így kipanamázott többszáz ezer
kiló lőszert kiszállították külföldre és
ezeknek egy részét állítólag eladták
az orosz szovjetnek.

A Lupta mai száma a milliárdos lő-

Külföldi riadalom egy német városban

12 év után vették észre, hogy két gyermeket elcseréltek a kórházban

A gladbachi anyák vérpróbákat csináltatnak gyermekeikkel

München, május 7.
A München melletti Gladbachban
történt az alábbi nem mindennapi eset.
Pontosan 1919. október 24-én délután
hatórákor történt, hogy az ottani kór-
házban két anya, névszerint Donk Jó-
zsné és Beuth Vilmosné adott egy-egy
egészséges fiugyermeknek életet. Amint
az a kórházakban szokás, amikor a cse-
cemők a világra jöttek, elkülönítették
őket az anyáktól és csak másnap reggel
adták őket vissza.

Másnap reggel az egyik anya megle-
petéssel kiáltott fel, hogy az, akit neki
visszahoztak, nem az ő gyermeke. Az
ápolónő azonban meggyugtatta, hogy
vigyáznak az újszülöttekre és ez igenis
az ő gyereke.

Közben eltelt vagy tizenkét esztendő,
és a két anya egy véletlen folytán ismét
találkoztak egymással. A találkozásnál
gyermekeik is jelen voltak és ekkor az
egyik anya megállapította, hogy a má-
sik anyának a gyermeke rendkívül ha-
sonlít az ő idősebbik fiára. A további
beszélgetés során kiderült, hogy
a két gyermeket azon az emlékeztető

.....

Manchester Guardian:

„A békeszerződések további fenn- tartását háttérbe szorították a gazdasági problémák“

Tovább hullámszik a kisanant-konferencia
Sauerwein Budapestre érkezett

London, május 7.
A „Manchester Guardian“ tegnapi
száma hosszasan foglalkozik a kisan-
tanttal. Megállapítja a lap, hogy a ne-
gativ célokat, mint amilyen a békeszer-
ződések mindenáron való fenntartása,
háttérbe szorította a gazdasági problé-
mák tömege.

„Magyarország ma legalább is oly kö-
zel áll Romániához, — írja a „Manches-
ter Guardian“ — mintahogy Csehszlová-
kiának több közös érdeke van Ausztriá-
val, mint például Jugoszláviával. A gaz-
dasági válság ma komolyabban fenye-
geti az új államok életét, mint ahogy a
magyar irredentizmus bármikor fenye-
gette.“

Háborús szerződés Oroszország ellen — Trianon helyett

Prága, május 7.
A „Pravo Lidu“, a cseh szociálde-
mokraták hivatalos lapja, a polgári és
nacionalista lapok támadó magatartásá-
val szemben Pohl szenátor ismeretes be-
széde kapcsán felveti a kérdést, hogy
voltaképpen mióta érinthetetlenek a bé-
keszerződések. Kramarz — írja a szo-
ciáldem.-tákp lapja — csak most újabban
tartja megengedhetetlennek a békeszer-

ződések kritikáját, annak előtte ő is
rosszaknak tartotta a békeszerződéseket
és a párisi tárgyaláson háborús szerző-
dést akart Oroszország ellen Trianon
helyett. Azok, akik most támadják
Pohlt, ugyanazok a jóvátételi tárgyalá-
sokon a békeszerződéseket támadták,
amelyeknek alapján Csehszlovákiának
felszabadítási díjat kellett fizetni a
nagy hatalmaknak.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Budapest, május 7.
Sauerwein, a „Matin“ külpolitikai ro-
vatvezetője ma ideérkezett. Az újság-
íróknak kijelentette, hogy ntja a Bri-
and-féle vámuio-ellenes terv jelenlé-
geivel van összefüggésben, amely kér-
desben Magyarországon is informálódni
akar.

„Hét vámvonal metszi az egykori Ausztria területét“

Bécs, május 7.
Schober szerdán este az osztrák-né-
met összefogás érdekében alakult dele-
gációbaan feltűnésteltő beszédet tar-
tott Ausztria gazdasági újjáalakulása-
ról. Schober kimutatta, hogy Ausztria
milyen súlyos helyzetbe került a st. ger-
maini békeszerződés miatt. Mig ugyanit
1913-ban mindössze 15 schilling passzi-
vum esett a külkereskedelmi mérlegből
egy-egy lakóra, addig

1930-ban ez a passzivum fejenkém
már 131 schillinget tett ki.

— Feltétlenül szükséges tehát, — mon-
dotta Schober, — hogy Ausztria emelje
piacai számát, minthogy az egykori
Ausztria területét ezidőszerint

hét vámvonal metszi.

Ausztria már 1925-ben kérte a Népszö-
vetségtől a kereskedelmi szerződések
kötésének könnyítését és ajánlotta is
több államnak, hogy létesítsenek vele
szerződést, de egyik állam sem jelentke-
zett szerződéskötésre.

Végül kijelentette Schober, hogy
a vámuio ellen felhozott kifogások
egyalában nem helytállóak.

— A vámuio tervezete nemcsak két-
irányú — fejezte be beszédét Schober
— hanem Ausztriának és Németország-
nak komoly óhajta, hogy abban minél
több állam vegyen részt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A francia elnökválasztás izgalmas előcsatározásai

Páris, május 7.

A május 13-án lezajló elnökválasztás előkészületei már nagyban folynak. A különböző pártok egymásután tartják gyűléseiket, amelyek rendszerint botrányba fulladnak. Tegnap a nacionalista frakciók tartottak gyűlést és ezen élesen tüntettek Briand ellen.

A gyűlés után a résztvevők menetbe tömörültek, végigvonultak a főbb utcákon és ilyeneket kiáltottak: Allamiróság élé Brianddal! Akasztófára vele! A szovisztaikon kívül a szociálisták is izgalmas gyűléseken és felvonulásokon gyúrkák a közhangulatot a köztársasági elnökválasztás napjára.

Maniu Kolozsváron

Most döntenek a jelölésekről

Kolozsvár, május 7.

Ma reggel kilencórákor nagy várakozás közepette megérkezett Kolozsvárra Maniu Gyula, volt miniszterelnök, hogy a párt délután összeülő intézőbizottságának ülésén résztvegyen. Az ülésen, amely délután kezdődött, az erdélyi és bánáti tagozatok elnökei és a párt megyei vezetői vesznek részt.

Az ülésen beterjesztik a megyei pártvezetőségek választási ajánlásait, amelyek fölött határozni fognak.

Eddig mindössze Bihar megye nemzeti-parasztpárti listája ismeretes, amelynek legnagyobb meglepetése az, hogy nem Teianu a listavezető, aki pedig a maga részére követelte a biharmegyei lista első helyét, annál is inkább, mivel tudvalevőleg közvetlenül a Mironescu-kormány lemondása előtt már megválasztották Teianut bihari képviselőnek és így ezt a mandátumot nagyon szerette volna megtartani. A lista élén Crisan György, volt alminiszter áll és ennek a listának második meglepetése az, hogy Roxin Teodor dr., aki ellen az utóbbi időben a legsúlyosabb vádak merültek fel, a feketeszesszel kapcsolatban, szintén szerepel a nemzeti-parasztpárt bihari-jelöltjei között.

Lázár Kornél temesvári pénzügyigazgatót táviratilag lefűggesztették állásától

Temesvár, május 7.

Lázár Kornél dr., temesvári pénzügyigazgatót ma táviratilag a pénzügyminisztérium felfűggesztette állásától. Lázár dr. ellen az a vád merült fel, hogy különböző visszaéléseket követett el és amíg a folyamatban levő vizsgálat le nem folyik, a pénzügyminisztérium szűkebbnek látta, hogy a pénzügyigazgatót eltávolítsa a pénzügyigazgatóság éléről, hogy személye ne befolyásolhassa a vizsgálatot.

A Lázár dr. elleni vizsgálat élénk kommentálásra ad alkalmat, mert a Bánság fővárosában nem csak mint hivatali vezető, hanem mint magánembert is jól ismerik az állásától felfűggesztett pénzügyigazgatót.

György József dr. nem vállal többé mandátumot

Marosvásárhely, május 7.

A Magyar Párt marosvásárhelyi tagozata ma, csütörtökön délután tart értekezletet annak eldöntésére, hogy a júniusra kitűzött parlamenti választásokra kit jelöljön a marosmegyei magyarság képviselőnek. A párttagozat többsége azt szeretné, ha György József dr., volt kamarai képviselő ismét vállalná a jelölést, egyelőre azonban az a helyzet, hogy György dr. nem szívesen lépne fel ismét képviselőnek. Képviselői szereplése érdekében tudniillik súlyos anyagi áldozatokat kellett hoznia és a marosmegyei tagozat fenntartásának költségeit is jövedelmeiből kellett fedeznie. Szó van arról is, hogy amennyiben György József dr. nem vállalná a jelölést, akkor Árkossy Jenő dr. nyárádszeredai református lelkészt kérik fel listavezetőnek.

A nemzeti parasztpárt helyi tagozata ugy döntött, hogy Vecsan János dr. volt vármegyei prefektust teszi meg listavezetőnek. Jelöléséről természetesen a nemzeti parasztpárt kolozsvári központja dönt végső fokon.

A kommunista munkásfrakció Dán Istvánt jelölte a maga részéről.

Vita az angol alsóházban, hogy királynak kell-e még szólítani Alfonzt

Baldwin szerint: — nem!

London, május 7.

Az Alsóház mai ülésén épületes vita folyt le Alfonz spanyol exkirály személye körül, aki tudvalevőleg még mindig Angliában tartózkodik fiával, Juan herceggel volt trónörökösével együtt.

Baldwin megkérdezte a külügyminisztert, hogy miért vették fel Juan herceget az angol tengerészeti akadémiára. A külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a belga király fiát is felvették.

— Az legalább még most is herceg — replikázott Baldwin, — de Juan már nem az.

Ezután megkérdezte Baldwin, hogy

A három kisanfant-külügyminiszter után:

Három vezérkari főnök tárgyal Bukarestben

Bukarest, május 7.

Károly román király és S. jugoszláv király minapi orsovai találkozása után általános feltűnést keltett és különös kombinációkra ad alkalmat az, hogy tegnap délelőtt 10 órákor teljes kísérettel megérkeztek Bukarestbe Milovanovics jugoszláv vezérkari főnök, a délután folyamán pedig Syrovj csehszlovák vezérkari főnök érkezett a román fővárosba, ugyancsak megfelelő kísérettel és már a tegnapi nap folyamán a két külföldi vezérkari főnök tanácskozássra ült össze a román vezérkari főnökkel.

Délelőtt tízórákor, amikor Milovanovics jugoszláv vezérkari főnök megérkezett, a pályaudvaron Samsonovici román vezérkari főnök várta, valamint egy diszszázad. Ugyanilyen fogadtatásban részesült a délután három óra huszonöt perckor beérkező Syrovj csehszlovák vezérkari főnök is.

A közös tanácskozás délután négyórákor vette kezdetét.

Jonescu, a CFR igazgatója erőszakot helyezett kilátásba a CFR igazgatótanácsával szemben

Bukarest, május 7.

Beszámolt a B. L. arról, hogy Talco-vici közlekedésügyi miniszter felszólította a CFR igazgatótanácsának tagjait, hogy mintegy tízmillió lejt kitévő illetéktelenül felvett tantiémet fizessenek vissza.

A tanács tagjai a visszafizetést megtagadták azzal az indoklással, a multhan is volt eset arra, hogy az új rezsim viszáskövetelte a régi rezsim által kiutalt illetményeket, de a bíróság a visszafizetést nem ítélte meg.

A konfliktus kirobbanása óta tegnap első ízben ült össze a vasúti tanács, amelyen a közlekedésügyi minisztérium felépése ellen a tanács tagjai tiltakozásukat akarták kifejezni. Ekkor azonban Jonescu tábornok, a CFR vezérigazgatója, a jogügyi osztálynak egyik szabályrendeletét olvasta fel, amely szerint

a tanácsnak nincsen joga a közlekedésügyi minisztérium fölött kritikát gyakorolni.

A tanács tagjai felháborodottan protestáltak Jonescu beállítására, mert szerintük a jogügyi osztály alárendelt szerve a tanácsnak és így a tanács ténykedését nem jogosult felülbírálni.

Végül is Jonescu tábornok kijelentette, hogy ha kell, ő az erőszaktól sem riad vissza, mire a tanács azonnal abbahagyta ülésezését és tüntetőleg kivonult.

Ezután valószínűnek látszik, hogy a tanács tagjai még a mai nap folyamán adták lemondásukat.

117 verbajos és tüdőv szes szolgál ki a fővárosi élelmiszerüzletekben

Robbant a tej Bukarest tanácsülésén

Bukarest, május 7.

Egyenesen megdöbbentő felszólalások hagzottak el a bukaresti fővárosi tanács most megtartott ülésén. Lascar Catargiu, az egyik felszólaló elmondotta, hogy a főváros három év előtt 50 millió lej költséggel községi tejetemzet állított fel. Óriási szükség volt erre, hiszen a főváros környéki termelők hamisított tejet hoztak forgalomba és számtalan esetben valósággal megmérgezték a fővárosi lakosságot. A főváros tanácsa most Bécsből lehozott egy szakértőt, aki héthetes munka után megállapította, hogy

az ötven millió lej költséggel felállított tejetemzet teljesen használhatatlan, minden szakértelem nélkül rendelték a készüléket, hibásan épült fel az egész üzem, úgyhogy az átépítési, átszervezési költség sokkal többet tenne ki mint amennyibe az egész üzem került.

Dobrescu főpolgármester volt a következő felszólaló, aki kertelés nélkül kijelentette, hogy Lascar Catargiu tanácsnoknak teljesen igaza van és

a tejetemzet teljes likvidálására csak egyetlen módot tud felkel gyújtani az egészet...

Volt még ezen az ülésen néhány fel-

szólalás, amely a bukaresti lakosság körében érthető megdöbbenést váltott ki. Lspir bizottsági tag elmondotta, hogy az elmúlt napokban egy orvos kíséretében végigjárta a bukaresti vendéglőket, kávéházakat és kifizéseket és

117 olyan helyiséget talált, ahol a ki-

szolgáló személyzet verbajos és tüdővesztes volt.

Felszólalása második részében a fővárosi lakosság élelmiszer ellátásáról beszélt.

— Olyan adatok vannak a birtokomban, — mondotta a tanácsos, — melyeket nem is merek nyilvánosságra hozni, mert ha a fogyasztók megtudják, hogy mit vásárolnak a piacokon és milyen utat jár meg az élelmiszer, míg a fogyasztók konyhájába kerül, örökre elmenne az étvágyuk az evéstől...

Május 17. — Az „Elnyomottak Napja”

Budapest, május 7.

Május 17-ikét, azt a napot, amikor a Népszövetség új ülésszaka megkezdődik, az őss s legyőzött államok az „Elnyomottak Napjának” deklarálták. Ezen a napon gyűléseken és felvonulásokon fogják követelni Németország, Magyarország, Ausztria, Bulgária, Törökország összes városaiban a békeszerződések megváltoztatását. A tüntetésekhez a felsorolt államokon kívül két szimpatizáns állam is csatlakozik, még pedig Olaszország és az Egyesült Államok.

Új erdélyi prefektusok

Bukarest, május 7.

Az új prefektusok kinevezésénél történt kapkodás eredménye volt az, hogy a kinevezett emberek közül többen nem fogadták el a kinevezést, sőt olyan eset is előfordult, hogy a nagy megtiszteltetés halottat ért. Jorga nem nagyon volt tisztában azzal, hogy régi tisztviselői közül az utóbbi időben kik távoztak el ebből az árnyékvilágból, sőt arra sem gondolt, hogy néhányan közülük olyan pozíciókba jutottak, amiket nem hagyhatnak ott a prefektusi méltóságért.

Igy történt, hogy a kinevezett prefektusok közül néhányan még a mai napig sem jelentkeztek eskütételre. A belügyminisztérium e visszás helyzet megszüntetésére az üresen maradt helyeket most új emberekkel töltötte le. Az erdélyi megyék közül négy kapott új prefektust, illetve négy megye kapta csak most meg a Jorga-kormány új prefektusát. Bukaresti jelentés szerint Kolozsmegye élére Colbaj (?) került. Temesvárra Cioban Aurél néveztek ki ujonnan, míg Szamosmegyébe Banutiu, Szilágymegyébe pedig Mateuseanu kerültek.

Bajok a kolozsvári árvaszék körül

Kolozsvár, május 7.

Amint értesülünk, a kolozsvári árvaszéknel rendkívül sok hanyagságot és szabálytalanságot találtak az új átszervezésnél és a törvényes elnöke ezért visszamenőleg fogja elrendelni, hogy az árvák gyámjai számoljanak el a rájuk bízott vagyonok és pénzek kezelésével.

Ezzel egyidejűleg a külügyminisztérium utján tárgyalások fognak megindulni a román és a magyar kormány között, hogy az 1916-ban történt, első román megszállás idején Kolozsvárról Budapestre menekített árvapénzeket és letéteket a magyar kormány adja ki Romániának, illetőleg a kolozsvári árvaszéknek.

— Brassóiak, kérjétek ki választási igazolványaitokat! A brassói járásbírói elnök hivatalosan közli, hogy a brassói választópolgárok választási igazolványaikat holnaptól, május 8-tól kezdődőleg a járásbírószágon minden délután 3—5 óra között fölvehetik. Vasár- és ünnepnapokon, kivéve május 10-et, a járásbírószágon délelőtt 8—12 óra között tart szolgálatot ebből a célból. Egyetlen választópolgár se mulassza el igazolványa fölvetelét és alkotmányos joga gyakorlását.

U F A	Telef. 518 „CINEMA MODERN” BRASSÓ Ma a legnagyobb filmszenzáció e szezon nagy slágere „Ihre Hoheit befiehlt” (ÓFENSÉGE PARANCSOL) Németül beszélő éneklő filmoperette. — A legkedvesebb tartalom, a legpazarabb kiállítás és a leggyönyörűbb énekszámok Főszerepben: Käthe von Nagy, Willy Fritsch és Richard Schnitzel. Western Electric beszélőgép	U F A

A bukaresti szovjetkém főnöke tovább védi büntársait a hadbírószági tárgyaláson

Izgalmas szembesítések és védekezés körömszakadtáig

Bukarest, május 2.

A szovjetkémek tárgyalásán Lohr Jonny kihallgatására került sor. A hadbírószág azzal vádolja ezt az angol származású mechanikust, hogy egy éven keresztül főnöke volt annak a mechanikai műhelynek, melyet a szovjetkémek rendeztek be maguknak, hogy annak a cégére alatt nyugodtan és feltűnés nélkül folytathassák üzelmüket. A vádirat szerint a műhely főnökének, bár tagadta, hogy tudott volna a műhely céljáról, egy év leforgása alatt tudomást kellett volna szereznie arról, hogy milyen üzelmek folynak a hátulsó irodában.

A kihallgatás érdekesebb részletei itt következnek:

Elnök: Mikor jött Ön Bukarestbe?

Vádlott: 1928 októberében. Berlinben arra szerződtek, hogy itt Bukarestben egy mechanikai műhelyt vezessék, de esküszöm, sejtésem sem volt...

A vádlott nagyon rosszul beszél románul, nehezen keresi a szavakat és olyan idegenszerű kiejtése van, hogy alig lehet megérteni, mit mond.

Elnök: Mennyi volt a havi fizetése?

Vádlott: 400 márkát kaptam havonta.

Elnök: Ön tehát azt állítja, nem tudott arról, hogy a műhelyt a szovjet kémek tartják üzemben.

Vádlott: Igen ezt állítom, nekem sejtésem sem volt...

Elnök: Ugy? Hát akkor, hogyan magyarázza meg azt, hogy egy ízben Bécsből nagyobb összeget kapott?

Vádlott: Nem tagadom, hogy egy ízben kaptam Bécsből pénzt, de ezt azért kaptam, hogy a műhelyt megnyagyobbítsam.

Elnök: Beszéljen arról, hogyan ismerkedett meg Salamon mérnökkel?

Vádlott: Salamon mérnök megjelent egy nap nálam a műhelyben, egy levelet hozott Bécsből.

Elnök: Bécsből?

Vádlott: (zavarban van): Igen, Bécsből volt kelteztve a levél. A levelet Berentz írta, aki éppen Bécsben tartózkodott. Ez a Berentz volt az én tulajdonképpeni főnököm...

Elnök: Nézze, ne köntörfalazzon. Vallja be, hogy az ön igazi megbízottja a bécsi kémközpont volt. Na, válaszoljon: igen, vagy nem?

Vádlott: Igen...

A vádlottak padján nagy mozgolódás, mivel Lohr Jonny ezzel az egyszerű beismerő vallomásával teljesen a hadbírószág kezébe adta magát. Kröpper, az egyik vádlott, idegesen fészkelődik a helyén. Az elnök rá szól:

Elnök: Mi a baja? Akar talán mondani valamit?

Kröpper (feláll): Elnök ur! A vádlott nem tud jól románul és egészen biztos, hogy nem értette meg az elnök kérdését. Meg tetszik engedni, hogy német nyelven megmagyarázzam a vádlottnak, hogy mit méltóztatott kérdezni?

Elnök: Hát magyarázza meg...

Kröpper a vádlotthoz német nyelven: Hallja maga szerencsétlen, az elnök ur azt kérdezte öntől, hogy a műhely, amit maga vezetett, a bécsi kémközpont szolgálatában állott és hogy maga tudott-e erről és maga erre igennel válaszolt.

Vádlott: (ijedten az elnök felé): Elnök ur, én nem értettem meg jól a kérdését. Én csak azt akartam mondani, hogy a közvetlen főnököm volt Bécsben... Nem gondoltam a bécsi kémközpontra...

Elnök: Most tisztáznunk fogjuk az apróhirdetés ügyét. Pár hónappal ezelőtt az összes bukaresti lapokban megjelentetett ön egy apróhirdetést, amelyben társat keresett a műhelyhez. Mi volt ennek az apróhirdetésnek a célja?

Vádlott: Salamon mérnök kérte tőlem, hogy ezt az apróhirdetést adjam fel.

Elnök (Salamon felé): Magyarázza meg,

mi volt ennek az apróhirdetésnek a célja?

Salamon: Minden gyanút el akartam hárítani a műhely feje felől. Azt akartam, hogy ha a sziguranca figyelemmel kísérné ezt a műhelyt, hát a detektívek látni fogják, hogy komolyan tárgyalunk tisztességes üzletemberekkel és társat keresünk...

Elnök: Mondja Salamon, a vádlott tudott-e arról, hogy a műhelyt a bécsi központ tartja fenn vagy sem?

Salamon (meggyőződéssel): Higgye el elnök ur, Lohr nem tudott erről!

Elnök (gunyosan): Persze ön ezt a bűntársát is meg akarja védeni. Ha ez az

ember nem tudott a bécsi szovjetközponttal való viszonyokról, akkor miért adtuk neki is álnevet? Miért szerepelt a kémek névsorán, mint Thomas?

Salamon: Mi adtuk neki ezt a nevet, anélkül, hogy tudott volna róla.

Elnök (Lohr Jonny felé): Maga is ezt állítja?

Vádlott: Igenis azt állítom. Nem tudtam arról, hogy engem a titkos levelezéseikben Thomas-nak kereszteltek el.

Elnök: Szóval maga nem tudta, hogy Thomasnak nevezték?

Vádlott: Nem... nem... esküszöm, hogy sejtésem sem volt erről.

Elnök (felemel egy gépirásos levelet az

Calis mérnök és Szántó Dezső kihallgatása

Következő vádlott, aki a hadbírószág elé áll: Calis mérnök. A vádirat szerint neki volt legsúlyosabb szerepe Salamon Pál mellett. Calis kissé önhitt, mosolyogva áll fel helyéről, de már az első kérdések után elkomorodik az arca.

Elnök: Volt-e katona?

Calis: Nem, mert a prágai katonai attasé felmentett.

Elnök: Az iratok szerint ön orosz alattvalóként szerepelt Prágában.

Calis: Ez igaz. A háború kitörésekor mint orosz alattvalót internáltak is.

Elnök: Mit csinált a háború után?

Calis: Minthogy arról értesültem, hogy szüleim Socora megyéből Odeszába költöztek, oda utaztam.

Elnök: Most is élnek a szülei?

Calis: Csak az anyám. Az apám már meghalt. Az osztrák és német csapatok visszavonulása után utlevelet szereztem és Bukarestbe utaztam, ahol megismerkedtem a kémszervezet tagjaival, később pedig Averbuch-al Bécsbe utaztam. Nem sokkal azután, hogy onnan hazatértem, elfogott a sziguranca. Nézze meg elnök ur a szájamat és a fogaimat. Még most is őrzik azoknak a kinzásoknak az emlékét, amelyekkel a sziguranca vallomást csikartak ki belőlem. Megbilincseltek, lábaimra láncokat raktak és úgy vertek el. Megmutattak egy cigarettadobozt, amelyen ez a név áll:

Maffi. Azt kérdezték, hogy én vagyok-e ez a Maffi? Azt mondtam, hogy azonos vagyok vele. Mindent bevallottam amit kérdeztek, csak hogy a kinzásoktól szabaduljak.

Elnök: Vertek még másokat is a sziguranca? És azokat is súlyosan bántalmazták?

Calis egyik kérdésre sem ad feleletet, majd folytatja vallomását:

— Christescu sziguranca inspektor később felelősségre is vont, hogy a kinzásokról miért nem tettem jelentést neki és mért fordultam másokhoz panaszszal. De a verésekről tudomása volt Turbatu és Strudza ezredes uraknak is.

Turbatu hadbíró ügyész ingerülten emelkedik szólásra:

— Elnök ur, ez aljas rágalom. Követtem, vegyék jegyzőkönyvbe a vádlott szavait és büntessék meg ezért a rágalomért.

Az elnök elrendeli, hogy Calis vallomását vegyék jegyzőkönyvbe, ami meg is történik. A vádlott mérnök a továbbiakban azt hozza fel mentéségre, hogy minden előző vallomását a sziguranca elszennvedett verések hatása alatt tette meg.

Ezután Szántó Dezsőt, a nagyváradi városi tanács volt tagját hallgatják ki. A személyi adatok felvételénél Szántó ügyvédnek és újságírónak vallja magát.

asztaláról): Hát akkor miért írta ezt a levelet? És miért írta itt alá magát 'Thomasnak'?

Vádlott (értelmetlenül bámol az elnök felé): Én... én...

Elnök: Lépjen közelebb, nézze meg ezt a levelet, nem tagadhatja le, hogy ezt maga írta?

Vádlott (kezébe veszi a levelet, maga elé néz): Igen... ezt a levelet én írtam.

Elnök: Na látja...

Vádlott: De az aláírás nem az enyém. Esküszöm, hogy a Thomas nevet nem én írtam a levél alá...

Elnök: Ezt nem értem. Salamon, mit szol maga ehhez?

Salamon: Elnök ur, ez a dolog úgy történt, hogy én megbíztam Lohr Jonnyt, hogy írjon egy kimerítő helyzetjelentést a műhely üzletmenetéről. Lohr ezt meg is tette és aztán én aláírtam a Thomas nevet.

Elnök: Tehát a levelet a vádlott írta és mag alá írta a Thomas nevet?

Salamon: Igen. Így történt.

A hallgatóság és a vádlottak között nagy mozgolódás. Minden szem Salamonra nézi, aki mereven ott áll az elnök előtt. Ugy látszik, megint sikerült neki az egyik vádlottat tisztára mosni.

Nem tud románul és ezért tolnács utján hallgatják ki.

Elnök: Foglalkozott politikával?

Szántó: Igen, foglalkoztam. Mindig a munkások barátja voltam, tehát munkáspolitikát folytattam, gyűléseken, összejöveteleken beszédekert tartottam.

Elnök: Salamon mérnökkel mikor és hogyan ismerkedett meg?

Szántó: 1930 május végén Salamon felkeresett lakásomon, hogy mint volt osztrák-magyar tiszt tanácsot kérjen tőlem katonai felmentése ügyében.

Elnök: Beszéltek-e kommunizmusról Salamonnal?

Szántó: Salamon megemlítette, hogy egy munkáskonferencián tartott konferenciám végighallgatta és hogy tetszett neki a beszédem.

Elnök: Másról nem beszéltek?

Szántó: Erre már nem emlékszem.

Elnök: Újságírókkal tartott fenn össze-

kötetést?

Szántó: Igen, német és osztrák újságírókkal.

Elnök: Külföldi újságokba írt-e?

Szántó: Egy cseh újságnak voltam külmunkatársam.

Elnök: Milyen politikai iránya volt ennek az újságnak?

Szántó: Demokrata.

A tárgyalást ezután az elnök megszakítja és szünetet rendel el.

öt száz lej értékű csomag hiányzott, amit az Agrárbank gavallérosan nyomban utánapótlott. Kevesebb hajlandóságot mutatott azonban arra, hogy az ilyenkor szokásos öt ezrelék beváltási díjat kifizesse, amit a garnizon pénztárnoka szorgalmazott. Az az álláspontot foglalta el, hogy ő a pénzügyigazgatóságnak fizetett, annak pedig kötelessége olyan pénzt elfogadnia, amilyent adnak, minden váltási díj nélkül. És a katonaság honorálta is ezt az álláspontot, mert bölcsen belátta, hogy a mai viszonyok között jobb a szákszámra adott aprópénz is, mint a szűken se érkező bankók.

— PARETZ BÉLA ÉS BARABÁS BÉLA — ARAD JELŐLTJEI. Tudósítónk jelenti: A Magyar Párt itteni tagozata tegnap megvitette jelölését az új választásokra. Képviselőnek Paretz Béla dr.-t, szenátornak pedig Barabás Béla dr.-t jelölték első helyen.

— Időjárásjelentés. Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint zivataros esők várhatók egyelőre lényegtelen hőváltozással.

SZEKELY & RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR R. I.
MAROSVÁSÁRHELY
NAGYSZEBEN, BRASSÓ-I FIOKJAI
LESZÁLLÍTOTT GYÁRI ÁRON
AJÁNLJAK
A MODERN BUTORGYÁRTÁS
REMEKEIT
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT IS

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ BRASSO

Csütörtökön, pénteken fut az amerikai színpadok legragyogóbb operettje filmen

»Nono Nanette«

(Katóka légy a babám)

SZOMBATON lesz a

Pompadour Márkiné

királyi szerető gáns ka andjai, németül beszélő, éneklő grandiózus film bemutatja. A főszerepekben: Anny Ahlres, Walter Jankhun a Theater an der Wien hires tagjai és Verebes Ernő, Ambrus János

"Pali nem zsidógyűlölő!"

monja báró Pronay Pálné, született Palfy-Daun grófnő

Pronay csodálatos látomásai a börtöncellában

Budapest, május 7.

A falon rengeteg fénykép. Az egyik elragadóan szép, gyöngédvonalú, fiatal hölgyet ábrázol, Palfy-Daun grófnőt, a jelenlegi báró Pronay Pálnét.

Mindjárt jön a báróné, szívesen áll rendelkezésére, csak egy kicsit később türelmesen lenni. Nem lehet csodálkozni azon, ha elfoglalt, a férjét, aki — teccik rá emlékezni — az ellenforradalmi mozgalmak legendás hőse, illetve legendás vezéralakja volt, csak az imént ítélte hat havi fogházra rágalmozásért a Schadt-nács.

Nagyon érdekes pör volt. Pronayval szemben egy másik legendás vezéralak, Ranzenberger őrnagy állott. Az ügyet zárt tárgyaláson vitatták, az ítélet indokolása azonban elárulta, hogy ama ellenforradalmi kilengések körül keletkeztek nézeteltérések. "Ugynevezett rekviálások és hasonlóké képezték a rágalmozás tárgyát."

Pronay, aki rágalmozott, vesztett és hat havi fogházat kapott. A bíróság tényként állapította meg az indokolásban, hogy Pronay annakidején élesen zsidóellenes magatartást tanúsított.

Nagyon érdekes, hogy ezt külön meg kell állapítani. Ez zavaros. Gyanús.

Az embert felhajtja a kíváncsiság a Szentkirály-ucca 38 szám alá. Már jön is a finomarcu báróné, leül a pamlagra és azonnal beszélni kezd.

Azt mondja, hogy férjét nagyon szeretik a régi emberei. A Pronay-különítmény emberei. Az azonban nem igaz, hogy ellenállásra készültek a vezérük érdekében. Rémlátás, kérem, rémlátás.

— Azt híresztelték, hogy Francia Kiss Mihály akar valamit. Ez a Francia Kiss egy egyszerű falusi, aki nem kezdeményezhet semmit...

Ez nagyon érdekes. Az ember nem is sejtené, hogy a Francia Kiss egy egyszerű falusi. Inkább azt hinné, hogy egy bizonyult városi...

PRONAY ÉS A ZSIDÓK.

A báróné azt mondja, hogy Francia Kissel kapcsolatban, valami az eszébe jut.

— Az ugyanis, hogy Palinak sohasem volt köze a zsidóhecczekhez. Ő csak hazafias ténykedést fejtett ki. Azokban az időkben a kommunisták semlegesítése volt a feladata s így terjedt el róla, hogy rossz lábon áll a zsidókkal. Csak az igaz, hogy kommunistaellenes volt.

Ezután szöszörint a következőket mondja Palfy-Daun grófnő:

— Azóta azonban ő már sokat belátott, illetve szociális vonatkozásokban közelebb jutott a tömegekhez. Ezt bizonyítja, hogy most főként emberbaráti működést végez. Különben Pali a legközelebbi választásánál majd föllép...

Most már érthető, miért kellett a bíróságnak ítéleti indokolásban megállapítani azt, hogy Pronay zsidóellenes volt. Azért, mert a báró éppen ennek az ellenkezőjét állította. Tiltakozott az ellen, hogy Ranzenberger őt antiszemitizmussal gyanúsítsa.

Hogy félreismerik a zsidók barátait! Ki gondolta volna egykoron, hogy Ranzenberger és Pronay azon veszekednek majd, hogy melyikük a filozemita?

Egyébként a báróné lelkesen és finoman jellemzi férjét. Ilyeneket mond:

— Becsületes... roppant egyenes... szókimondó... törhetetlen magyar... fanatikus... olvas... tanul... ir... akaraterős... igazságos...

Mindegyik jelzőt egy-egy példával illusztrálja.

PRONAY RETTENETES ALMAI

A báróval, aki csak az imént szabadult ki őtnapos fogságából, már nehezebb beszélni. De végül beleegyeznek a dologba. Igen derűs, nem gondolná az ember, hogy egy órával előbb ítéltek el fél évre.

Azt mondja, hogy a fogházélet nem sujtotta le.

— Már rég el voltam készülve arra, hogy ilyesmik következnek majd. Ez beletartozott ellenfeleim programjába. Sőt örülök annak, hogy nem az elmegyógyintézetbe, hanem csak a Markóba kerültem. Ugyanis ellenségeim már többször is elmeállapotomra céloztak.

— Alezredes ur egészségi állapota kifogástalan?

— Köszönöm. Teljes rendben vagyok. Itt is (a fejére mutat). Különben nem szégyellem, hogy bekerültem. Igen érdekes álmaim voltak odabent. Első pillanattól kezdve

a régi emlékeim kísértettek még álomban is.

Álmaimat fel is írtam. Hosszas kapacitásra átadja a feljegyzéseket. Testes papírköteg. Ime, egy részlet:

"A cellám ajtaján erős dörömbölést hallok és máris több borkabátos egyén tokolódik a pricsem felé, melyen hanyattfeksztem, Karjai a fejem alatt — a vánkost pótolják. Ugy rémlik, mintha az egészet, az embereket már láttam volna. A legmagasabb és legfélelmetesebb közöttük, aki revolvert is tart kezében, megszólít:

— Kun Béla küldött minket alezredes urhoz, mert megérkezett Budapestre!

— Tehát gajdeszba visztek? — kérdeztem tőlük — All right!

— Dehogy vissztük: mi az urat mi másért jöttünk...

Ezután az álombeli napló részletesen leírja, hogy a terroristák még a régen eldobzott revolvért is visszaadják Pronaynak, majd így szólnak:

— Kun Béla azt izeni, meglegezte a szöveget, marhaság volt, amit Magyarországon csináltak, belátja, de sajnálja az országot, meg akarja menteni... az alezredes urra szüksége van!

— Ugy, gondoltam, ők rendet akarnak teremteni. Ez mindenesetre megfontolandó, de miért tartam ismét én a hátamat és a vállamat Kun Bélának, hogy azon most ő kapaskodjon fel. Elég volt nekem az ilyesimből!

Eddig az álom első része.

A csehszlovák és jugoszláv hatóságok megakadályozzák a kisebbségek Budapestre való utazását

A legkülönbözőbb címenek megtagadják az utlevél kiadását

Ellenakció készül a cseh fürdők bojkottálására

Bukarest, május 7.

A napokban megkezdődött budapesti nemzetközi vásárral kapcsolatban az egyes utóállamok kinos magatartása foglalkoztatja a magyarországi közvéleményt.

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának mai ülésén dr. Nagy Lajos bizottsági tag tudomására hozta a főpolgármesternek, hogy

Jugoszlávia és Csehszlovákia megakadályozzák, hogy az ottani kisebbségek Budapestre utazhassanak a nemzetközi vásár megtekintésére.

Eszerint nemcsak a magyar lakosságot, hanem még a németeket, tótokat és horvátokat is erőszakkal visszatartják attól, hogy átlépjék a határt. Az akadályt főleg azáltal gördítik, hogy

utleveleik kiállításánál olyan okiratokat követelnek, amelyeknek megszerzése csaknem lehetetlen

és még a rendes okiratok kiállítását is az illetékes hatóságok megtagadják vagy ellazsálják.

Jelölések

Brassóme gyében ismét Szabó Béni lesz a magyarpárti lista vezetője

Brassó, május 7.

Az Országos Magyar Párt Brassói Tagozatának kétszázas intézőbizottsága tegnap este megtartott igen látogatott ülésében foglalkozott a beállott politikai helyzettel és a közelgő parlamenti választások kérdésével. A népes gyűlésen Szele Béla dr. pártelnök elnökölt, aki megnyitójában visszapiantást vetett a tagozat elmúlt évi munkájára, leköszöntette e munka észlelhető eredményeit, azután politikai expozét tartott, melyben ismertette a Magyar Párt eddigi választási küzdelmeit, más pártokkal kötött egyezségeit és azok következményeit, eredményeit, illetve a román pártok részéről tapasztalt szerződésességeket, ígért meg nem tartások szomorú láncolatát.

Általános tetszés közepette mutatta ki, hogy a Magyar Pártnak, ha egy egészséges kisebbségi kapcsolatot létrehozása nem sikerül, csak a saját zászlója alatt lehet és szabad a választási harcba bocsátkoznia.

Javasolta, hogy a brassói tagozat várja

GRAZER WAGGON- UND MASCHINEN-FABRIKS ACTIEN GESELLSCHAFT VORMALS JOH. WEITZER, AUSTRIA, GRAZ (235)

GRAZI kétütemű Diesel-motorok

8 lóerőtől kezdve.

GRAZI négyütemű Diesel-motorok, 25 lóerőtől kezdve.

maniai képviselő:

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI, STR. SMARDAN 27

TIȘOARA — CHISINAU.

2132 Sz

Rendkívül érdekes. Különösen egy pszichológusnak. Hogy

báró Pronay Pál, az állásából felfüggesztett alezredes, a legendás ellenforradalmár, aki most zsidóbarátnak vallja magát, azt álmodja, hogy Kun Béla visszalép, fegyvert nyom a kezébe s így szól: alezredes ur, szükség van Önre! Igen jellegzetes az álom-napló másik rész

"Háromkerekű motorbicikliről Böhm Vilmos, a forradalmi hadügyminiszter ugrik le. Lerántja magáról az áruhát, a sapkát, vörös parókát, elővesz zsakettét és cilinderét és ezzel a honvédelmi minisztérium bejárata felé tart. Azonnal intézkedni fogok, alezredes ur, ismerem az ügyet. Csekély idő múlva megjelenik egy altiszt nagy iratsomóval és írásbeli értesítéssel. Az értesítés arról szól, hogy az alezredesi címét és disztink-

ciót, miután a kormány elhagyta az országot, használhatom és viselhetem."

Hát ilyeneket álmodik báró Pronay Pál.

Hm.

Különben a napló így végződik: „Most ébredtem fel. A cella négy fala vesz körül. Eltűntek a határozott és marcangos külső borkabátosok. Eltűntek mind. Elgondolkozom az álmodottak fölött. Jules Verne is 50 évre előre álmodott. Borzasztó."

Bucsuzól ismét hangsúlyozza, hogy sohasem volt antiszemita. Nemcsak ana mondja, mindig mondotta. És jogrendet meg igazságot szeretne!

Szép farkaskutyája van. Hízog, kedves, okos.

Vele persze az előszobában találkozik az ember.

(—)

dr. üdvözölt, biztosítva a brassói magyarság legteljesebb bizalmáról. Szabó Béni megköszönte az elismerést és bizalmat és a jelölést elfogadta.

Ezután a gyűlés egy 12 tagú bizottságot választott, hogy a megyei tagozatok kiküldöttjeivel együttesen a további jelöléseket megejtse. A megyei tagozatokkal való együttes jelölő-gyűlés pénteken fog megtartatni. Ez a gyűlés jelöl a kamarai választásra a második és harmadik helyre és ez dönti el, hogy ki jelöltessék a szenatori méltóságra, mert az intézőbizottság álláspontja szerint a szenatori állásra is jelöltet kell, hogy állítson a párt. A pénteki együttes, tehát végleges jelölés eredményét felterjeszti a párt központjához megerősítés végett.

Az intézőbizottság a legteljesebb lelkesedéssel határozta el, hogy mindent elkövet a Magyar Párt lobogójának diadalra juttatása érdekében.

Az ülés végén az intézőbizottság felhatalmazást adott a vezetőségnek arra, hogy a felső-sófalvi tüzkárosultak felsegélyezésére gyűjtést rendezzen a párt tagjai között.

SZÖRENYMEGYÉBEN ERŐTELJES HARCRA SZÁMITANAK.

Lugosról jelenti tudósítónk: Szörény-megyében, amely mindeddig a nemzeti-parasztpárt egyik legerősebb fészkeinek számított, rendkívül erőteljes választási küzdelemre számítanak. A román pártok már valamennyien elkészültek a jelölésekkel s a vezető helyekre minden párt a legtöbbet ígérő politikust állította.

A kormány listavezetője Radanu Sándor dr. volt liberális államtitkár, aki csak nemrégiben lépett ki a liberális pártból. Az öreg liberálisok Corneanu Cornél volt lugosi prefektussal, a fiatalok Cioloca György karánsebesi teológiai tanár nevével indulnak. Az averageszánus listavezetője Nemoian Péter volt prefektus, a nemzeti-parasztpárté Lugojanu volt miniszter.

A választási esélyek még ma kiszámíthatatlanok, sőt még jóslásokba sem lehet bocsátkozni. Egyelőre csak a kormány helyzete látszik nehézkesebbnek, mert Jorgának eddig semmi pártszervezete nem volt a megyében. A liberálisokkal kötött választási egyezmény azonban nagyot lendít az ügyen.

GYÁRFÁS ELEMÉR DICSŐ-SZENTMÁRTONBAN.

A Magyar Párt Dicsőszentmártoni tagozata intézőbizottsági ülést tartott, amelyen Gyárfás Elemér volt szenátor is megjelent. Gyárfás az aktuális politikai helyzetről tartott nagy számoló- lótt s ezzel kapcsolatban felhívta a gyűlés résztvevőinek figyelmét az újra esedékessé vált általános választásokra, amelyen a magyarságnak az eddiginél is fokozottabb erőfeszítéssel kell dokumentálnia együtvértartozását, számbeli és erkölcsi erejét. Nézete szerint a mostani választásoknak a külföld előtt is nagy jelentőségük lesz s éppen azért a magyarságnak súlyos érdeke az, hogy választói valamennyien és egységesen nyilvánítsák akarataikat.

Gyárfás után Barabás Béla dr., volt kamarai képviselő tartott beszámolót.

Hírek

Töröm a fejemet

(— Nem bízom abban, hogy a választáskor a kormány győzhet...)
(— Miért?)
(— Na hallja, az a szerencsétlen Jorga Ducába dőlt.)

★

(— Olvasta, hogy Jorga nem nyugszik addig, amíg az összes tolvajok tönbe nem kerülnek?)
(— Ah, ez is csak olyan választási trükk.)
(— Vajár?)
(— Bizonyára azt akarja, hogy az ellenpártok ne tudjanak listákat készíteni.)

★

(— Szegény Averescu.)
(— Miért sajnálja?)
(— Hogyne sajnálnám. Ő csaknem szöszterint mondhatja, hogy „egyedül megy” a választásokba.)

— A MAROSVÁSÁRHELYI MAGYARSÁG GYASZA. Tudósítónk jelenti: Ma, csütörtökön súlyos veszteség érte Marosvásárhely magyar társadalmát: meghalt Ferencz Mihály Zsigmond dr. ügyvéd, aki, mint a református egyházmegye főgondnoka és a kollégium előjárásági tagja, a város közéletében igen nagy szerepet játszott. Az elhunyt egyébként évek óta kereszttől jogtanácsosa volt Bethlen István grófnak, Magyarország jelenlegi miniszterelnökének. Az elhunytban Koleszár László dr., a kolozsvári hírneves sebész, apását gyászolja.

— MEGIS „ELMEGY” HATIEGAN KOLOZSVÁRI RENDŐRKVESZTOR. Tudósítónk jelenti: Megemlékeztünk arról, hogy Hatiegan Simon kolozsvári rendőrkvesztornak a volt kormány belügyminisztere 120 ezer lej szubvenciót utalt ki, hogy egy nagyobb, három hónapi tartó németországi tanulmányt tegyen és ott tanulmányozza a rendőrség szervezetét. Minthogy a Mironescu-kormány lemondott, az éppen utrakészen álló rendőrkvesztor elhalasztotta utját, hogy a fejleményeket itthon várja be. Hatiegan Simon rendőrkvesztor holnap elindul tanulmányutjára és — amint értesülünk, — már nem is tér vissza állásába, mert a Jorga-kormány új kvesztort fog a kolozsvári rendőrség élére kinevezni. Ezekután aligha fogja érdekelni a németországi rendőrség szervezete Hatiegan Simont, aki Németország helyett így nyugodtan mehet a francia, vagy olasz Rivierára, hogy a szubvenciót elköltse. A kolozsvári rendőrség vezetését egyelőre dr. Farkasán kvesztorhelyettes vette át.

— CSENDŐRBRUTALITÁS. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Az elmúlt esztendőben ismeretlen tettesek feltörték a tamásfalvai közbirtokosság pénztárát és 1 millió 200 ezer lej raboltak el onnan. A csendőrség gyanúja Tamás József odaváló gazdára esett, de bizonyítékot nem tudtak ellene felmutatni. — Anyjának, Tamás Józsefnek a lakásán a házkutatás alkalmával találtak egy furót és azért az idős asszonyt letartóztatták, bekísérték a karcfalvai csendőrszre, ahol Sándor Pamfil csikszépvízi csendőrmester és Csin János őrsvezető fogták vallatni. Az asszonyt becsukták a pincébe és guzsbakótvé, véresre verték a talpát. Tamás Józsefnek brutális vallatása után 10 napig fektet a lakásán, majd 45 napig nyomta a kórházi ágyát, s amikor felgyógyult, hivatalos hatalommal való visszaélés és súlyos testi sértés miatt feljelentést tett a csikszépvízi csendőrök ellen. Miután hasonló ügyekben az ítélő tábla illetékes, az ügyet a marosvásárhelyi tábla vette tárgyalás alá a mai napon. Ítélethezatalra nem került a sor, mert a vád alá helyezett csendőrök állhatatosan tagadták a brutális vallatást és azt hozták fel, hogy Tamásné dróttal szurta meg a lábát s onnan erednek sebesülései. A tábla a bizonyítás kiegészítésére új tanúk kihallgatását rendelte el.

★ ELŐADÁS. Dr. Mibashan, Bukarest zsidóságának egyik kimagasló egyénisége, csütörtökön, folyó hó 7-én este fél 9 órai kezdettel a neológ hitközség Árvaház-utcai tanács-termében németnyelvű előadást tart, a zsidóság általános helyzetéről, amelyre az érdeklődőket ezután hívjuk meg. Belépődíj nincs. A Zsidó Nemzeti Szövetség.

14. sz. szelvény
„Vestis” Ruházati Áruforgalmi Rt.
Brassó, Lensor 26., 10°-os kedvezményre jogosító utalvány elnyeréséhez 6 db. folytatódólagos számú ilyen szelvény szükséges

A német párt meggyőzte a kormányt

A romániai német párt és a kormány között tegnap újakezdődtek az egyezkedési tárgyalások. — Hans Otto Roth, Kreuter sváb szenátor és Konnerth Fritz kisérletében szerdán délelőtt felkeresték Jorgát és hosszasan tárgyaltak vele.

A tárgyalás eredménye az volt, hogy a választási egyezmény megkötését előben elhatározták s a részletek megbeszélésére külön értekezletet tűztek ki.

A német párt hivatalos közleménye így szól:

„Vasárnap délután dr. Hans Otto Roth, a német párt elnöke, tanácskozást folytatott Argetoianu pénzügyminiszterrel választási kartell létesítésére vonatkozólag. A vasárnapi tárgyalásokat, a miniszterelnöknek a fővárosból való távolléte miatt, kitölték szerdára. Szerdán délelőtt egy órakor dr. Hans Otto Roth, dr. Kreuter és Fritz Kon-

nerth német képviselők ismét megjelentek a miniszterelnökségen, ahol Jorga miniszterelnökkel és a most már a belügyminisztérium vezetésével is megbízott Argetoianu pénzügyminiszterrel újlag tárgyalták a kérdést, amelynek végeztével a választási kartell létrejöttét kimondották. Délután fél ótkor a pénzügyminisztériumban újabb tanácskozás volt, amelyen most már a részleteket fixirozták. A kormány részéről ezen a részletesebb tanácskozáson Argetoianu, Manoilescu, Ottescu és Radian államtitkárok, továbbá Brandsch alminiszter vett részt.

A német párt engedékenysége rendkívül jellemző az a tény hogy a kormány a nagyküllői lista élére, ahol eddig mindig Hans Otto Roth állott, most Brandsch Rudolfot tette s ebbe a Hans Otto Roth elnökelete alatti német párt belenyugodott.

Olaszországban Franciskánus szerzetes lett Leibovits Oszkár,

a múltévi sorozatos jasi betörések tettese

Megindult a kiadálási eljárás

Bukarest, május 7.

Érdekes kiadálási kérelmet továbbított ma Olaszországba a bukaresti külügyminisztérium. A kiadálási megkeresésre a jasi törvényszék kérte fel a külügyminisztériumot.

A múlt évben sorozatos betörések színhelye volt Jasi és, bár a nyomozás minden esetben megindult, a betörések tetteseit még sem sikerült elfogni. Végül is a hatóságok megállapították, hogy a 32 betörést ugyanegy tettes, egy Leibovits Oszkár nevű 19 éves fiatalember követte el, akit azonban — mikorára ez kiderült — már nem lehetett kézrekeríteni, mert kiszökött Romániából. A jasi bíróság így, a vádlott távollétében in contumaciam hozott ítéletet és Leibovits Oszkár 10 évi súlyos börtönrre ítélte.

A távollétében megtartott tárgyalás idején Leibovits már vigan élt valahol külföldön, hiszen egyetlen műveletével, a Marzescu-utcai „Banca de Credit”-fiók kirablásával egycsapásra 300 ezer lejre tett szert.

A jasi hatóságok a külföldi rendőrségnek megküldték Leibovits Oszkár

fényképét és személyleírását, de egy évig külföldön sem tudták nyomát találni. A napokban azután egy olasz lap került a római román konzulátus kezébe, amelyben egy fiatal, román származású szerzetesről írtak. A konzulátus a lapot beküldte Bukarestbe, ahol az a rendőrségre került és ott rögtön arra gondoltak, hogy a román szerzetes valami szélhámos lehet. Így jutott az ügy a jasi rendőrség tudomására is, amely a római konzulátus útján érdeklődni kezdett a fiatal román szerzetes előléte iránt. Ekkor azután kiderült, hogy

az Olaszországban élő román szerzetes nem más, mint a jasi Leibovits Oszkár aki betöréseinek sorozata után Olaszországba szökött, itt kikeresztelkedett belépett az assisi Franciskánus-kolostorba és a legbuzgóbb szerzetes lett belőle.

A külügyminiszter ma már továbbította is a kiadálási kérelmet és Leibovits Oszkár „franciskánus szerzetes” a közeljövőben minden valószínűség szerint hazaszolgáltatják és tíz évre bevonul a börtönbe...

na. A P. P. T. ezért úgy határozott, hogy csak azoknak fizeti vissza a kauciót, akik az eredeti nyugtánál igazolják a befizetést. Már most a legtöbb előfizető nem őrizte meg a nyugtát s így nem juthat a pénzéhez. Jogi műszóval élve, a P. T. T.-nek ezt az eljárását jogtalan gazdagodásnak lehetne nevezni. Reméljük, hogy az új éra alatt megtalálják a módját annak, hogy jogtalan károsodás ne érje a telefonelőfizetőket.

— ARADI HIREK. Tudósítónk jelenti: Az itteni törvényszék ma megkezdte a textil-sztrájk ügyében az egységes ellen folytatott per tárgyalását. Ítélet holnapra várható. — Lutai polgármester ma hazaérkezett Bukarestből, ahol kedvezően intézte el a munkanélküli segélyezés ügyét. A jövő héten száz, vagy kétszáz ezer lejnyi összeget már ki is utalnak. Kifogásolják, hogy a segélyek egy részét nem közvetlenül, hanem közmunkák elvégzését után akarják folyósítani. — A CFR üzletvezetőségnek Aradról Temesvárra történő áthelyezésének ügyét, hír szerint, Bukarestben revízió alá veszik. — Az itteni törvényszék kilencévi fegyházra ítélte Rotár Péter erdészt, aki a múlt év szeptemberében megölte vadházastársának apját, Biró Gergelyt.

— Ideges embereknek és lelki betegeknek az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt. Világhírű ideggyógyosok véleménye alapján a Ferenc József víz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— HALALOSVÉGU KORCSMAI VERE. KEDÉS. Oravicai tudósítónk jelenti: Különös körülmények között lejátódott tragédia színhelye volt tegnapelőtti a krassómegeyi Ferenczfalva község korcsmája. A korcsmában a falubeli legények, mulatozás közben, összeszólalkoztak s az ellenfelek revolvereikkel fenyegették meg egymást. Az egyik mulatozó legény, Muntean Constantin, nem akarva revolver dolgában elmaradni a többiek mögött, hazaszaladt és pár perc múltán ő is revolverrel tért vissza a korcsmába. A töltött revolvert kihívóan ellenfelei elé dobta, amikor az ütődéstől a fegyver elsült és a kilőtt golyó Maldea Sofronie nevű legény torkába fúródott. A golyó Maldea nyakán az ütőeret szakította ketté, úgy, hogy a fiatal legény hamarosan kiszenvedett. Muntean a csendőrök letartóztatta.

★ KI UTAZNA BÉCSBE, AZ ÜNNEPI HETEKRE? Bécs városa ebben az évben különösen nagy előkészületeket tesz, hogy a júniusi ünnepi hetek fényes lefolyását biztosítsa. Elegendő számú (20) résztvevő esetén társasutazást rendez ezekre az ünnepekre, amely 12 napra, június 6—17-ig, vasuti utazást, teljes ellátást, megtekintéseket, ünnepi előadások látogatását, Rax, Semmering, Grinzing, Kobenzl kirándulásokat és Dunavölgyi-hajózást Budapesten keresztül Belgrád—Giurgiu-ba magában foglal. Költségek közös utalvánnyal és az összes kiadásokkal: 9000 lej. Jelentkezések és felvilágosítások az Aronsohn menetjegyirodában és G. Ongyverth utazás-rendezőnél, Brassóban. Kolostor-utca 1. (Telefon 549.)

★ MINDEN GYERMEK MEGMONDHAJA! Universal-fényező (politur) való az Ön házába! Akár parkettapadlót akar vele fényesen kifesteni, akár a lakkaútót akarja rendben tartani, mindenfajta fa- és bőrúrura fényesen bevált.

★ ÖFELSÉGE PARANC SOL. Németül beszélő és éneklő filmoperett. Főszereplői Nagy Kató és Willy Fritsch. Azt hisszük, hogy ennél többet nem is kell mondanunk arról a filmoperettéről, amelyet tegnap mutattak be a brassói Modern Mozgó, amely hetekig tartó szünetelés után, tegnap végre újból megnyitotta kapuit Brassó közönségének. A szerdán bemutatott film végig ötletes, érdekes mesés szöveggel, lebilincselő, kedves énekszámokkal tarkítva. A Modern Mozgó, amint értesültünk, most már végleg leküzdötte azokat a nehézségeket, amelyek néhány hétig megakadályozták működését és ezennel zavartalanul folytatja előadásait, Brassó közönségének bizonnyára osztatlan örömére.

— HATVANHÁROMÉZER LEJT LOPOTT HALDOKLÓ BARÁTNŐJÉTŐL. Resiczai tudósítónk jelenti: Megdöbbentő körülmények között fosztotta ki Corneanu Talia nevű vagyonos asszonyt Bugariu Anna nevű barátja. Corneanuné súlyos betegnek fektet a lakásán, ahol hatvanháromezer lejt kivevő készpénzvagyontól tartogatta. A végső stádiumban levő súlyos beteg asszonyt meglátogatta a betegágyánál régi barátja, Bugariuné, aki, miközben Corneanuné elvesztette eszméletét, és haldokolni kezdett, gyorsan felkutatta a pénz rejtékhelyét és a hatvanháromezer lejt eldugta. Corneanuné pár perccel később meghalt. Bugariuné pedig a haldoklótól lopott pénzzel eltávozott. Az elvetemült cselekedetet azonban a haldokló látogatói közül többen észrevették és Bugariunét rendőrkézre adták, amely a tolvaj barátinót az oravicai ügyészség fogházának adta át kihallgatás után.

Ne festesse meg haját!

„EMO”
a bécsi hajgyökérfestő ősz, vagy korán megöszült hajnak, pontosan visszaadja a fiatalos színt, (barna, szőke, vagy fekete), egyszerű bedörzsölés által. Diszkrétan használható, mint valami hajszesz, mert teljesen színtelen. Nem hagy pecsétet, nem piszkít, mint a hajfesték. Három napon belül eltávolítja a korlát, megakadályozza a hajhullást, erősíti a hajnövést. A haj színe nem halványul el a mosás által, mivel természetes szín! Az utolsó találmány ezen a téren. Üvegenként 200 lej (2 üveg elég a kívánt siker eléréséhez, Let 360.) Szétküldés mindenhol „Centropa” által, Bukarest, Str. Matasari 32.

Németül románul beszélő, jó bizonyítványokkal rendelkező
perfekt szakácsnő
azonnali belépésre kerestetik.
STEINBERG Brassó, Petroleumgyár
E Strada Julia Maniu 120.

Málnási Mária forrás

természetes alkalikus sós-gyógyvíz.

A légzőszervek betegségeinél, gége- és tüdőhurut, köhögés, rekedtség. A legjobb nyálkaoldószer! Gyomorégést azonnal megszüntet!

Főraktár E. D. & THEIL,

Brassó, Vasut-utca 25 szám.

Közgazdaság

Iskolák Egyesülétek

— AZ ERDÉLYI FIATALOK CÍMŰ FŐISKOLÁS LAP APRILISI SZÁMA a szokottnál gazdagabb tartalommal jelent meg. A lap vezetőhelyén dr. Jancsó Elemér világnézeti síkba beállítva vonja le annak az ismeretes irodalmi harcnak a tanulságait, amely Móricz Zsigmond körül támadt. Szappanos József a bukaresti magyar főiskolai hallgatók szervezkedési mozgalmait ismerteti. Debreczeni László „Veszedelemek” című cikkében azokkal az alaptalan, legtöbbször rosszindulatú gáncskodásokkal foglalkozik, amelyek az ifjúsági munka útjában állnak. Biró Sándor a francia ifjúság gondolkodásáról, Meliusz N. József a német ifjúság harcáról közöl érdekes cikkeket. László József és Mikó Imre az Erdélyi Fiatalok székelyföldi estélyeiről számolnak be. A „Szemle” rovatban László Dezső „Az Erdélyi Fiatalok és az erdélyi magyar egyházak” címen válaszol az „Erdélyi Tudósító” egy cikkére. Jancsó Béla az Erdélyi Helikon ifjúsági ankétjával foglalkozik. — A „Falu-munka” rovatát Szigethi Béla Felülfelkötés című cikke tölti ki. Végül a kolozsvári diákok hírei egészítik ki a lapot, mely a kiadói hivatal címén, Cluj—Kolozsvár, Str. Iuliu Maniu Szentegyház-utca 8., rendelhető meg. Mutatványszámot készségesen és díjmentesen küld a lap kiadóhivatala.

— PUNKÖSDKOR LESZ A BRASSÓI BORBÉLYVERSENY. Megírtuk, hogy a brassói borbély- és fodrász-szervezet munkásai borotválási és női fodrászversenyt rendeznek. A verseny, mint most értesülünk, nem május hó 31-én, hanem május hó 24-én, pünkösdi első napján lesz. A műsor két részből áll. I. Versenyműsor: 1. Elnöki megnyitó. 2. Verseny-borotválás. 3. Női modern esti frizura. 4. Fantázia frizura. 5. Történelmi frizura. II. Műsor: 1. konferánsz. 2. Törökves dalárda hangversenye. 3. „A borbély-bosszu” egyfelvonásos színdarab. 4. Román énekszám. 5. Törökves dalárda hangversenye. 6. Kuplé. 7. „Az ideges vendég.” Életkép. 8. Kuplé. 9. Záróadók: Törökves dalárda hangversenye. — Konferál: Grósz Ignácz. Tánc reggelig.

Snort

♦ FOOTBALLBÍRÓ-KURZUS NYILIK BRASSÓBAN. A következő közlésre kértek fel: Felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy három hónapos footballbíró-kurzus nyílik, a melyre jelentkezni lehet Chirilla-nál, a repülőgyárban.

♦ BRASSÓ VASÁRNAPI FOOTBALL-PROGRAMJA. Vasárnap délután fél három órai kezdettel az Ivria és az IAR között bajnoki mérkőzés lesz. Fél ötkor a Brasovia a szentgyörgyi MTE ellen mérkőzik, ugyanakkor a bajnokcsapat keretén belül.

♦ ISKOLAKÖZI-ATLÉTIKAI VERSENYEK BRASSÓBAN. A brassói középiskolák ezévi atlétikai versenyei folyó hó 10-én, vasárnap délután folynak le az Olympia-pályán, a Brassói Atlétikai Liga rendezésében. A hetek óta tartó tréning jó hatása előreláthatólag erősen érezhető lesz a vasárnapi eredményeken, amikor az összes helybeli középiskolák legjobb atlétái fognak az aréna porondján megküzdeni. Különösen azon körülmény teszi gazdagabbá ezen versenyt az eddigiekkel szemben, hogy az utóbbi években egyre fokozódó érdeklődés és növekvő szimpátia nyilvánul meg a könnyű atlétika iránt. A verseny programja a következő: Futás, rövid- és középtávon, magasugrás, távugrás, rudugrás, discosvetés, súlydobás, gerelyvetés, staféta. A sport iránt érdeklődő közönség körében az ifjúság versenyei minden bizonnyal támogatás-

Football-lák I-a
1/150, 1/200, 1/250, 1/300 gummival
5 mecs labda **Lej 410**—
Viszonteladónak kedvezmény
GELLER-nél, Brassó, Str. Reg. Carol (Kapu-utca) 36.

REDOUTE
ETTEREM — KÁVÉHAZ

Elsőrendű konyha!
Azugai Caraiman à la Pilsen sűr!
Villásreggeli, zonosörrel együtt 16 lej!
Töptner Willy
vendéglős

Tornyosuló vámfalak Németország körül

Irta: Dienes László dr.

Berlin, május 7.

A nagy kapitalista országokban félreverik a harangot: a gazdasági világozás nem akar megszűnni, egyelőre semmi kilátás arra, hogy némi enyhülés álljon be s mindenki találkozik abban a meggyőződésben, hogy addig nem is lehet be lényeges javulás, amíg az egyes államok fel nem hagynak szükségük körüli, csak saját, közvetlen s pillanatnyi érdekeiket tekintve vezető gazdaságpolitikájukkal s mindenféle Páneuróparól, Európai Egyesült Államokról, vagy legalább is közös vámterületről, a még szerényebbek, a vámfalak leépítéséről beszélnek. A folyóiratokban, a vasárnapi cikkeken, a kortesbeszédokban, mindenütt, ahol a kedélyek megnyugtatótásáról van szó, ez most a főtema.

Ezzel szemben mi történik tényleg? A hétköznapiakon, a mindennapi politikában, a rendelkezést közlő hivatalos lapokban?

Egyre tornyosulnak a vámfalak, egyre élesednek a gazdasági ellentétek, s egyre nagyobb teher nehezedik mindenféle a fogyasztó tömegek vállaira, a nemzeti termelés, ipar, vagy mezőgazdaság védelme címen.

A legkirívóbb példája e folyamatnak ma Németország, ahol a Brüning-kormány ura-lomra jutása óta a vámfalak egyre magasabbra emelkednek s a legutóbbi napokban kiadott újabb szükségrendeletekkel szinte kínai-falszerű magasságot értek el.

S emellett a német vámok a kormány közrejötté nélkül, önmaguktól is hatalmasan emelkedtek: 1927. óta 33 százalékkal. — A „Wirtschaft und Statistik” című folyóirat statisztikája szerint 1930-ban a német vámbevételek a behozott áruk értékének 23 százalékát tették ki; 1927-ben csak 17 százalékát. Ez több, mint harminc százalékos emelkedés.

Ez az automatikus vámemelkedés annak a következménye, hogy a német vámok legnagyobb része súlyam: nem az áruk értéke, hanem súlya szerint van kivétel. Ami azt jelenti, hogy ha a behozott áruk világpiaci értéke esik, a német vámtételek ugyanolyan mértékben emelkednek, az értékhez képest, mert súly szerint ugyanazok maradnak.

Viszont köztudomású, hogy a világpiaci áruk, főleg a nyersterményeké, az utolsó pár év alatt, hatalmasan leestek. A következmény, hogy, mint a fenti statisztika mutatja, a német vámok pár év alatt automatikusan felemelkedtek harminchárom százalékkal.

De emelkedtek a vámok nemcsak automatikusan, hanem a kormányok jóvoltából is: az élelmiszerek vámjára több, mint a felével. A míg a vám pár évvel előbb az értéknek csak tizenkilenc százalékát tette ki, ma, illetőleg a legújabb vámemelések előtt, kitési huszonnyolc százalékát. Hogy ez milyen hallatlan nagy megterhelést jelent a német fogyasztóknak, megmutatja egy szám: amíg a német gazdasági életet a háború előtt az agrárvá-mok másféltől két milliárd márkával terheltek meg, (ez is már óriási teher, melyet a fogyasztóknak a mezőgazdaság javára válluk-ra kellett venni), addig ma legalább ennek a kétszeresével, vagyis kb. négy millió márka az évenként, amellyel a vám alakjában a német fogyasztó közönség a mezőgazdaságnak adozik. Ami azonban csak egy része a teljes adójának, e kiváltságos rétegek javára, mert a vá-mok következtében a mezőgazdasági termé-nyek árai magasan a világpiaci árok felett vannak s a különbözet megint a fogyasztó adója a mezőgazdának.

S hogy ez milyen horribilis összegekre megy, megint csak egy példa: Csikágóban egy métermázsza buza ára 11 márka; erre a német vám 25 márka s a buza ára Németor-számban ennek megfelelően 25+11=36 márka. Több, mint háromszorosa a világpiaci árnak. De nem csak a búzát drágítja meg horribi-lisan a vám, hanem a legtöbb többi élelmi-szer is. Néhány példa. A disznóhús mosta-nában Németországban meglehetősen olcsó: átlagosan 65 pfennig kilónként, melyre eddig 27 pfennig vámot kellett fizetni, úgy, hogy egy kiló élő disznóhús élsúlyban kb. 90 pfennig volt. Most a vámot felemelik negy-ven pfennigre, minek következménye, hogy egy kiló disznóhús ára egy márkán felül lesz. A vám 65 százalékkal drágítja meg ezt a leg-népszerűbb német élelmicikket.

Vagy egy másik német speciális étel, a sze-gény ember tipikus étele: a borsó-leves. Ed-dig volt a borsóra a vám öt pfennig kilón-

ként, most lesz 20 pfennig. De magas vám alá fog esni az árpa, a lencse, a libahús, a bab is.

A magas vámok következménye természetesen a behozatal megcsappanása, s a behozó ország bosszúsága, mely legelőször is ellenin-tézkedésekben fog megnyilvánulni ugyancsak a vámsorompók szigorítása alakjában. Első-sorban természetesen a német iparral szem-ben, melynek viszont létérdeke a kivitel.

A nagyipar érzi is a magas agrárvá-mok ve-

szélyét magára nézve s tiltakozik, a kormány vámemelési akcióját „Fantasztikus vámtérhek-nek” nevezi, s a nehéz ipar egyik legelőkelőbb orgánuma, a „Ruhr und Rhein”, azt írja, hogy „a német ipar és kereskedelem mai helyzeté-ben nem engedheti meg magának egy keres-kedelmi háború luxusát, mely belső bizonyos-sággal következik a túlzott agrár-vámköve-te-lések megalósításából.” Egyébként, írja ugyanez a lap, a magas vámok nem gyógyít-hatják meg a beteg német mezőgazdaságot, csak az alkalmazkodás a változott termelési és elhelyezési viszonyokhoz.”

Ime: tudják, hogy ez hova vezet s tudnak okos tanácsokat adni, (amikor a többiekről van szó!), mégis mindegyik ugyanazt csinál-ját: emeli a vámfalakat, építi a határokat el-záró kínai falakat, melyről pedig mindenki tudja, hogy csakis belső és külső összeütkö-zésekhez vezethet, anélkül, hogy a kívánt célt, a mezőgazdaság, vagy az ipar szanalását másként, mint ideig-óráig tartó üvegházi mesterséges levegővel támogatná.

Nagy áremelkedések a kávépiacon

Hamburg, május 7.

A brazilai kormány elhatározta, hogy a kávéra kiviteli vámot állapít meg, még pedig úgy, hogy minden 60 kilo-grammos zsák kávé kivitelénél 10 sil-ling kiviteli illeték lesz fizetendő. Ez a vámemelés már most életbelép, míg

junius 1-én további 10 sillinglel eme-lik a kiviteli illetéket, úgy, hogy ösz-szesen 20 silling lesz zsákonként a ká-vé kiviteli vámjá.

Az ebből származó bevételt a kormány

a terméselesleg összevásárlására és megsemmisítésére fogja felhasználni, ezenkívül százezer zsákot vissza fognak tartani propaganda célokra és ezt az új piacokon fogják terjeszteni. A kávé ki-viteli vámjának életbeléptetése

már is nagy árdragulást idézett elő az európai piacokon.

A kézzelfogható készletek 8—10 silling-gel emelkedtek és a kávépiac további megszűlárdu-lásától tartanak, mert a bra-ziljai exportcégek ajánlataikat egyelőre visszavonták.

Öt cukorgyár beszünteti üzemét

Az E. G. E. jelentése

Kolozsvár, május 7.

Románia cukorrépa ipara tultermelés-ben van, úgy, hogy a répatermelést is korlátok közé kellett szorítani. A 12 bel-földi cukorgyár közül hét be fogja szün-tetni ezért az üzemét és ezek között van a marosvásárhelyi is, amelynek terme-lője az Erdélyi Gazdasági Egyet Cukor-répatermelői Szakosztályának és a Marosmegyei Mezőgazdasági Kamará-nak a hetekig tartó bukaresti tárgyalá-sai után annyit mégis elértek, hogy a f. évben 1000 hektáron kb. 1700 k. hol-don fognak répat termelni. A termést azonban a botfalusi cukorgyárnak szállítják.

A gazdaközönség már ősszel előkészít-te a répa alá a talajt és a tárgyalá-sok elhúzódása miatt csak májusban ke-

rül a mag elvetésére a sor. Az idő elő-re-haladottságára való tekintettel a gyár nem is küld ki szerződés úrlapokat a termelőknak, hanem csak a kormány-nal, termelőikkel és botfalusi cukorgyárral folytatott tárgyalások eredményeit köz-li. Eszerint a termelés csak 1000 hektá-ron folyhat a gyár 50 km.-es körzetében. A répa november 15-ig átadandó a gyár-nak.

A termelési feltételekre vonatkozólag a vegyes bizottság döntése lesz irány-adó. A Szövetség a kamarával karöltve kérte a kormányt, hogy a répa szállítá-sához 50 százalékos kedvezményt eszkö-zöljön ki a CFR-nél. A megállapodás, mely a helyzet felől részletesen tájéko-ztatja a termelőket, rövidesen egész ter-jedelmében közölni fogja a Szövetség.

A Nemzeti Exporthi-vatal jelenté:

Uj agrárvá-mok lépnek életbe Németországban, megállapították a pet-róleum-termékek árait, a kivitel Ausztriába és Magyarországra, stb.

Bukarest, május 7.

A Román Nemzeti Exporthivatal ma a következő jelentést adta ki:

Mezőgazdaság:

Csehszlovákia: A buzaliszt-import, amely február hóban 160 vagon volt, március hóban 530 vagonra emelkedett.

Németország: A mezőgazdasági termé-kek új vámtarifája, amely néhány nap mulva lép életbe, a következő:

Borsó 20 RM. 500 kgr.-ként.

Árpa 16 RM. 500 kgr.-ként.

Bab 8 RM. 500 kgr.-ként.

Tisztított lencse 6 RM. 500 kgr.-ként.

Tisztított lencse 8 RM. 500 kgr.-ként.

Takarmány bab 5 RM. 500 kgr.-ként.

Ipar:

Románia: Az utóbbi napokban a petro-leum-termékek árai így alakultak:

Könnyű benzin 0.730 font: 3.10 fob

Konstanca.

Nehéz benzin 0.740 font 2.5 fob Kon-stanca.

Petroleum font 1.13 fob Konstanca.

Motorina 5 cong. font 1.12 fob Kon-stanca.

Pacura 0 cong. font 1.4 fob Konstanca.

Olaj pakura 5 cong. font 1.17 fob.

Konstanca.

Az 1930. évben 3,654.200 kgr. speciá-lis autólaját importáltak 64,983.000 lej értékben.

A napi termelés körülbelül 1.700 va-gon, növekedő tendenciával, mivel több új szondának a kitermelését kezdték meg.

Magyarország: A fabevitel 1931. már-cius hóban 10,395 vagon volt, 7.14 millió pengő értékben (12.85 százaléka az ösz-sz-importnak.)

Különbözők: A kereskedelem Ausztria és Románia között 1930-ban föllendült. Románia 130,200.000 silling értékű árut exportált, az 1929-es 127,700.000 silling ér-tékével szemben. Ausztriából 85,500.000 silling értékű árut importált Románia, míg 1929-ben 112,500.00 silling volt az import. Az aktívum tehát 44,700.00 sil-ling Románia részére. A Romániából Ausztriába kivitt áruk növekedése fő-képpen a buzaliszt, kukorica, árpa, az-után a levágott szárnyas, szarvasmar-hákban mutatkozik. Vissza esett a ser-tés, dió, gyümölcs és bor-export.

(Minden rog tennitartva).

(72-ik közlemény)

Nem csodálkoznak rajta, nem kárhoztatják, nem tanítják. Nem közelednek hozzája. Nem ismerik életét, bajait, kívánságait. Nem érdeklődnek felőle.

Az adó? Behajtva. A katona? Besorozva. A szavazat? Tetszés szerint. All right!...

Honnan vegyenek hát magasabb erkölcsöt, magasabb eszméket, nemesebb érzelmeket és szempontokat?

Ő megérti az asszonyát és tele szívvvel fogadja el a félelemsugallotta gyöngédségeit is. Nagylelkű lesz, annyit szenvedett, oly rengeteg megpróbáltatáson ment keresztül, hogy képesnek érzi magát bármilyen lelki fényezésre.

Először minden komor, de maga az élet ragyogó és diadalmas. A felhő beborítja az eget. Zuhan az eső. Azután a felhő szerteszakad, az eső eláll, kisüt a nap és felkacag, felragyog, felzendül minden, ami él és látszik a menny alatt.

A felhők talán most oszlaóznak. Ki törődik azzal, hogy a nap csodálatos sugarai bontják-e meg őket, vagy fagyos szélvihar kergeti szét az égi rongyokat?

Bent élt az illúziókban s egyre tovább görgette azokat.

Mindnyájan így görgetünk valamit. Mindahány ember, megannyi nyomorult féreg. Csupa galacsinhajtó bogár. Mindegyiknek külön lelke van, külön uton jár, külön irányokba görgeti a maga galacsinját.

Az egyik átöleli a fiát, egyre enyhülő szóval közeledik az asszonyához, érdeklődik, magyaráz, tanácsot ad. Igycsiklik áthidalni az áthidalhatatlan különbséget. Azt hiszi, hogy ez sikerül neki s lassan elkezd mosolyogni. Ez a vak ember galacsinja.

A másik is egyre enyhülőbben beszélget, de belülről rémülten tiltakozik a barátkozás ellen. Megérzi az embere főlényes erkölcsi és szellemvilágának erejét, mélyen — ámbár a sötétből harcol is — lebírná ellenállását. Ő parancsolna, pedig nem dolgozik. Utasítana, pedig csak fogyaszt. Dolgozhatna rá életiben. Tehetetlen és megjavíthatatlan csecsemő. Rakosgathat elébe. Kulloghatna utána.

Forró vérrrel gondolt a másikra, a fiatal legényre és irtózott a vaktól. Ez volt az asszony galacsinja.

A harmadiknak egész képzeletvilága felolvadt abban a nagy kérdésben, hogyan lehetne 10—15 forintot keresni?

Ez a harmadik a bába huga volt, a Lidi. Mindennap átnézett hozzá s mondott neki valamit, ami egyszerűbbé és könnyebbé tette a dolgot:

— A kutyáddal micsinánál, ha megvakuna?... — Akad olyik is, akit eltart az ember.

— Eltarcsa, ha birja... s ha nem harap.

— Igasság!... nagy igasságod van...

Szó esik közöttük a költségről is Lidi először sokat kér. Minél többet vár ki, annál nagyobb az ő jutaléka. Egy negyed rész. Először 180 pengőt próbál. Negyvent tenne ki az ő jussa. Az asszony hallani sem akar ennyiről. Félfülrel hírl vetté mán ő, hogy mi a szokásos. Bogyné 10 forintot és két tyukot fizetett összesen.

— Zsellirasszony... csak szívből segített rajta a testvirem...

— Engem se vet föl a piz...

Egyre lejjebb olvad a summa. Már száznál tartanak, már nyolcvannál. De Ilon azt se akarja. Végül ötvennél létrejön az egyezés.

Mindennap jön hozzá valaki. Vagy ő megy valakihez. S mindegyik mond neki valamit

— A te ileted se ilet, lelkem...

— Eccer csak kint leszül a fődbül, házbul...

— Az anyósod már aszongya, misz vissza anyádoz...

— Aszt?

— Tennap mondta nekem is...

Biztatják, hazudnak neki, fütik gyáva elhatározásait. Összeuszítják sorsával és környezetével. Ösztönösen, haszon nélkül. Ez az ő galacsinjuk. Nincs egyéb céljuk, mint kibővíteni a sorsközösség körét. Hogy többen legyenek. Marcan-golná őket a tudat, hogy valaki télenül, belenyugodva él egy világtalan féreg oldalán.

Minden újabb cselekedet igazolás, magyarázat és felelet az ő titkos, elrejtett nyugtalanságaira.

— Szentmártonbul kell orvost hívni... amíg kiér, mán nem lesz szükség rá...

Kialakul előtte az egész kép. Alig kerül valamibe, alig telik néhány percben és elintéztetett. Egyedül marad a vagyonnal. Nincs felelősség.

A végén még olyan is akad, aki kineveti habozásáért.

— Buta vagy te, Ilon...

Lemegy a bábához s részletekig megbeszél vele mindent. Az első meghűlést kell várni. S akkor nyomban Egyszerre.

Kitáruul előtte a truckusleves mintériuma.

Sulyos összeütközései vannak a legénykével, aki indulatoskodik visszahúzódásáért, féltéken a vak emberre, fenyegetőzik.

Siettetni szeretné a napokat. Kiküldi emberét a locspocsos uccára, hadd köhintsen már néhányat. Durranóra fűti éjszaka a hálószobát, csurog róluk a veríték. Reggelre kelve a jéghideg kutvizet odakészíti a konyhába.

A pszichózis egyre inkább elhatalmasodik lelke felett. Izgatott, türelmetlen, beteg kapzsisággal minden napot vesztésének érez. Vagyona és teste reszteségnek.

Karácsony előtt ájtött az anyósa hozzá. Sirt, kisebbik fián busult. Valami cikket olvasott a laphon hogy injekciókkal csudamódra gyógyítják a tüdőbajt. Vak hittel reménykedett abban, hogy a gyermekét megmentheti.

— Piz kéne szanatóriumra! — mondotta.

A menyé gyűlölködő ingerültséggel

hallgatta. Ez már megint sarcolni akar-na, nyilván azért került át hozzájuk.

— Csak most utójjára kellene... nem sok, ezerkétszáz korona elig vóna...

Biztos azt várja, hogy szedjenek még fel kölcsönt a birtokra. Nem törődik senkivel, csak a fiával. Már kétszer is megterheltek miatta a vagyont, ő akkor is ellenállott. Igaza volt, még a kamatot se fizetik.

— Piz mindenkinek kellene!

— Csak ezerkétszáz korona vóna... hallod, Pista, szeginy öcsédnek... mink mán egészen kiállottunk.

— Mi is kiállottunk! — kiáltotta az anyósának rekedten. — Tuggya maga, hogy mink is kiállottunk!...

Pattanásig feszült hangulat keletkezett. A vak azonnal kész volt a segítségére, nem habozott volna akkor sem, ha egy darab földjét is áldozza a dolog miatt. De az asszony késhegyig harcolt az újabb teher ellen. Élesen összekapott az anyósával, aki végül a felháborodástól és kétségbeeséstől fuldokolva hagyta el a házukat, nem is köszönt, csak az ajtóból szolt vissza:

— Nizz át fíjam lónap, vagy hónap-után...

Négyszemközt akarná kapni az embereit, akkor majd könnyen kiszelné a pénzt az idétlenből a ravasz vénasszony.

Keze öklöbe szorult. Sok mindenre képes lett volna.

Vizkereszt délelőttjén átment Zsuzsához.

— Meghűtötte magát a firjem! — mondotta. — Szeginy, oda van...

A bába unta a teketóriázást, képmutató sajnálkozást, üres beszédeket. Régen tul volt az izgalmakon, hideg üzletszerűséggel kezelte az ügyeket. Bonyolult manipulációiban egyedül az okozott gondot neki, hogy vetélytársai ne támadjanak. Hogy ügyefogyott tudományának titkát ne kíséreljék meg mások is hasznosítani. Éppen ezért rendkívül óvatossággal járt el, szükkeblü aprólékos-sággal mérte ki az adagokat. A kerteszi bábának, aki legjobb vevője volt, egyszerre csak egy személyre volt adott, minden esetben külön át kellett jönni a porcióért Nagykomp-ra.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hírde és 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej 50 szeri megjelenésnél 2 lej

Véte'-eladás

Egy ujonnan felszerelt malomberendezés olcsó áron eladó. Cim: Múmalom, Csik-szentimre, Csik megye. 12873

TUSNADFÜRDŐN jól bevezetett PENSIO betegség miatt azonnal BÉRBEADÓ. Közlebbit: Brassó, Uzsoda-u. 3. 12887

Széna nagyobb mennyiségben eladó Csiksekefalván. Miklós István Györgynél. 12902

Hengeres, vāmöröl malomberendezés eladó. Érdeklődni Brassóban, Salamon Hosszu-ucca 90. 12793

Nőikalapok olcsó árban kaphatók. Alakításokat 70 lejért vállallok. Kapu-ucca 36. Brassó. 12809

Brassó centrumában kaucióképes vendéglős kerestetik. Ugyanott használt jégcszék-renty veszek. Cim 12869 sz. a. a brassói kiadóban.

Jó állapotban levő GYERMEKKOCSIT keresek Brassóban esetleg Szentgyörgyön megvételre. Cimeket a brassói kiadóba kérek facon és ár-megjelöléssel „Kézpénz” jeligére. 12913

Elköltözés miatt olcsón eladó egy világos búkk-háló és egy gyerek-ágy. Cim 12908 sz. alatt a brassói kiadóban.

Al'ást nver

Keresek juniusi belépésre nőtlen grázi Dieselmotorkezelő vidékre. Érdeklődők írjanak fizetési igények megjelölésével alábbi címre: Lutz Jakab malombérlő, Silistra, Strada Borcea 6. 12876

Allást keres

Volt fűrészfűzemvezető, évtizedes praxissal, elvállal akár-milyen irodai, raktárnoki stb. munkát, egészen szerény díjazás ellenében. Specialista: munkásszámolások, betegsegélyző-ügyek, adóügyek stb. munkálataiban. Vállalna fél-napi vagy esti munkát is. Szíves megkereséseket „Munka-nélküli specialista” jeligére a brassói kiadóra kér. 12907

Lakás

HOTEL CENTRAL ARAD a város központjában. Modern, elegáns, olcsó! Árkedvezmény! 12892

KERESEK KETSZOBAS. fürdőszobás, egészséges lakást, lehetőleg nem messze a Belvárostól. Kertes házak előnyben. Cimeket „Pontos fizető, állandó lakó” jeligére a brassói kiadóba kérek. 12909

2 szoba konyha azonnal kiadó. Brassó, Kórház-ucca 44. 12910

Különbejáratu előszobás, parke tes szoba, bútorozva, vagy üresen kiadó. Bukarest, Str. 11, junio 12. III. 12894

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 130 lej.

Véoves

Kézdivásárhelyen volt Mil-lenium (jelenleg Európa) szálló, étterem és kávéház, juniustól kiadó. Értekezni lehet dr Sinkovits Aurél orvosnál Targu-Sacuesc. 12855

Csak épy lehetősége van arra, hoöv gyorsan és e-önnyö-sen házasságot kös-ön. For-dujon bizalommal B.ZONY FERENC házasság-közvetítő irodához, Timisoara I, Perdu-utca 2. E-öjegyzésben vagy-onos leányok és urasszonyok. Vagyonos és e-ökelő társadal-m-alásu urak 16265

B. L. Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidallalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivataltól, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk

MEGBÍZOTTAK. Arad: Pista Impáratu Traian I (Halmágyi Pál) — Jász: Str. S. Barnu 10. (Osz-tian Kálmán) — Déva: Str Ioan Creanța 2 (Balogh Géza), Telefon 17. (Huvai- és Alsóterem-nyek részére. Kolozsvár: Str Duba arilor 7. (Ivot Timir-ucca). (Neamțan Izaic) — Marosvásár-hely: Benjámín Árpád — Nagy-szeben: Str Turautu 13. (Sztájevsky László) — Nagyvá-rad: Str Nic Jita 32 (Szabó Gyula) — Szatmar: Paov Géza-ator 15. (Kertész László). Szatmar és Máramaros-megyék részére — Szilágys-mely: (Halperin Ernő) — Tenevár: Gyárvá-ros, Tigris-utca 4 (Halmágyi Pál). — Torda: Str Relele Ferdinand 25 (Danes József.)

Megbízások felvételére és fizetések átvételére ienti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi meg-bízottak vannak feljósítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 10230—1931. Serv. Intrepr. Com.

RENDELET

Mi, Brassó törvényhatóság polgármestere, a közigazgatási törvény 155. és 156. cikkei alapján, tekintettel a benzin olcsóbbítására, valamint az élettartásra vonatkozó általános olcsóbbítási irányzatra,

ELRENDELJÜK:

1. Az összes bérautók (piaci autók) taxame-ter-készülékekkel és az összes, az új közleke-dési törvényben előirt készülékekkel ellátan-dók.

2. Folyó évi május hó 20-ikától kezdve alábbi árjegyzék Brassó törvényhatóság egész területén fog életbe lépni és pedig:

Az első 333 m. induláskor Lei 10.—

A következő 333 m. Lei 4.—

Az első km. Lei 18.—

A következő kilométerek Lei 12.—

Váróidő óránként Lei 50.—

3. A taxame-ter-készülék az autón, az elő-lező rész felső szélén, teljesen láthatólag lel-szerelendő, éjjel pedig kivilágítandó, hogy a fizetendő összeg olvasható legyen.

4. Az autó belsejében, a vezető háta mö-gött, a szám mellett, a fenti árjegyzék is ki-függesztendő.

5. A piaci autók tulajdonosai és vezetői, a kik bebizonyíthatólag taxa-készülék nélküli, vagy hűzagos készülékekkel közlekednek, vagy akik a meghatározott árjegyzék helyen mást használnak, meg lesznek büntetve és pe-dig:

Az első kihágásnál, ugy a közlekedési en-gedély, valamint a vezetési engedély bevoná-sával 10 napi időtartamra, a második kihá-gásnál egy hónapra, a harmadiknál 3 hónap-ra, végre a negyedik kihágásnál az engedély véglegesen bevonatik.

6. A magánautóknak, amelyekről bebizo-nyul, hogy járásokat vállalnak mint a taxi-autók, ugy a közlekedési engedélyeket, vala-mint a vezetési engedélyt visszavonják.

7. A fenti rendelet elleni többi kihágások ért a kihágók az autók közlekedésére vonat-kozó törvény és rendelet alapján fognak bün-tettetni.

8. A brassói rendőrség összes rendőrtisztja és közegei a fenti rendeletet végre fogják haj-tani.

9. A jelen rendelet 10 napon belül felebbe-hető.

Brasov, la 5. Maiu 1931.

Primar: Secretar General
Cuteanu m. p. Soaciu m. p.

Seful Serv. Intrepr Com Inginier
B. Măpăreanu m. p.

Ujítsa meg

lejárt előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nélkül küldhessük.

BUKARESTI LAPOK

Minden este

Jazz és Tangó-Band

mellett tánc az

EUROPA

kávéház-étteremben

(Brassó, Kolostor-utca 7.)

Olcsó ebéd és vacsora abonama.

Leszá litott bor és étel árak.

Előzékeny kiszolgálás.

Osztrák

Osztálysorsjáték.

84.000 sorsjegy. 42.000 nyeremény

Főnyeremény

20,000.000 Lei

Prämia és nyeremenyek

12,000.000 Lei 7,500.000 Lei

2,500.000 „ 2,000.000 „

etc. összesen 42.000 nyeremény

Háromszázharmincmillió lején

feüli összértékben

Minden nyereményt azonnal készpénzben ki-fizetünk. Állami garancia. Levonás nincs.

A sorsjegyek tele nyer.

Sorsjegyárak

Negyed 300 Lei. Fél 600 Lei. Egész 1200 Lei

Fizetés a sorsjegy vétele után.

A. GAEDICKE & Co. Wien,

FRANZ JOSEFS KAI 47

Az I. osztály huzása 1931 máj. 19—21